

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Varhaiskasvatuksen kuvallinen opas maahanmuuttajavanhemmille

Niittynen Netta, Viuha Outi

2017 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Yhdessä enemmän

Varhaiskasvatuksen kuvallinen opas maahanmuuttajavanhemmille

Niittynen Netta, Viuha Outi
Sosionomikoulutus
Opinnäytetyö
Elokuu, 2017

Netta Niittyne ja Outi Viuha

Varhaiskasvatuksen kuvallinen opas maahanmuuttajavanhemmille

Vuosi 2017 Sivumäärä 78

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli työstää työelämän yhteistyökumppanille varhaiskasvatuksen aloittamisen kuvallinen opas, jonka avulla maahanmuuttajavanhemmat pääsevät tutustumaan suomalaiseen varhaiskasvatukseen. Yhteistyökumppani oli Vantaan kaupungin sivistystoimi/varhaiskasvatus. Oppaassa keskitytään ensisijaisesti yhteen varhaiskasvatuksen muotoon eli päivähoitoon päiväkodissa. Oppaan avulla maahanmuuttajavanhemmille kuvataan suomalaisen päiväkodin perustoimintatapoja ja käytäntöjä informatiivisesti. Tavoitteena oli kehittää uusi opas, joka hyödyttää yhteistyökumppania, Vantaan kaupungin päiväkoteja sekä maahanmuuttajavanhempia.

Opinnäytetyön tietoperustassa käsitellään varhaiskasvatusta, maahanmuuttajuutta sekä visuaalisuutta, joiden kautta läpi käydään esimerkiksi yhteistyötä vanhempien kanssa, kulttuurien välisiä eroja sekä visuaalista oppimista. Opas työstettiin sähköiseen muotoon, mutta kuitenkin myös niin, että oppaan pystyy tarvittaessa painattaa A5 kokoon. Oppaan tekemisen eri vaiheissa opas lähetettiin arvioitavaksi yhteistyökumppanille sekä useaan Vantaan kaupungin päiväkotiin, jotta opasta voitaisiin muokata entistä paremmaksi. Oppaan valmistuttua opas lähetettiin yhteistyökumppanille palautekyselyn kera arvioitavaksi. Palautteen perusteella opas on tämän hetkisten toiveiden ja tarpeiden mukainen, mutta kuitenkin pitää ottaa huomioon, että havainnot oppaan käytettävyydestä selviävät myöhemmin. Opas on valmis käytettäväksi hienosäätöjen jälkeen, jotka Vantaan kaupungin graafikot tekevät oppaaseen. Tulevaisuutta ajatellen opasta voisi kehittää käyttäjäkokemusten tutkimisen perusteella sekä oppaan voisi kääntää muille kielille maahanmuuttajien tasa-arvoisen aseman takaamiseksi sekä maahanmuuttajien ymmärryksen parantamiseksi varhaiskasvatuksesta.

Asiasanat: Opas, maahanmuuttajuus, kotoutuminen, vanhemmuus, varhaiskasvatus, visuaalinen oppiminen, visuaalinen viestintä

Netta Niittyinen and Outi Viuha

A visual manual of early childhood education for immigrant parents

Year	2017	Pages	78
------	------	-------	----

The goal for this functional thesis was to create a visual and photographic new instruction manual for collaborating partners in early childhood education, their kindergartens and day-care centres. This manual is accessible online for immigrant families. The manual will teach and educate immigrant families about the Finnish early childhood service system and its habits and customs. The main collaboration partner in creating this manual was Vantaa Education Department, which is responsible for organising early childhood education in Vantaa. The main focus of the manual is on kindergartens and their practices. The manual will teach immigrant parents daily routines and customs in a visually informative way with photos at day-care centres.

The theoretical part of this thesis deals with the combination of early childhood education, immigration, cultural differences and teaches through visual communication the basics of Finnish day-care services. This visual manual is published online and is also printable to size A-5 printed manual. During the creating process the manual was evaluated by a collaborating partner and several selected kindergartens in many phases. As a result of this, the authors received valuable feedback and they were able to create an even better manual as the work progressed. The final edition was sent for evaluation in early childhood education service department with a feedback form. The manual fulfilled its goal according to the feedback received but may also be edited later to match new possible requirements after the manual is introduced for use. The manual is ready after being customised by City of Vantaa graphic designers to match City of Vantaa visual brand look. Future use in practice will tell us if there is need for further editing. The manual can be translated to different languages, for better equality between different ethnic groups and gaining better understanding of early childhood education for immigrant families.

Keywords: Manual, Immigration, integration, parenthood, early childhood education, visual learning, visual communication.

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Opinnäytetyön lähtökohdat ja tausta	7
	2.1 Työn tavoitteet	8
	2.2 Opinnäytetyön kriteerit	8
3	Varhaiskasvatus.....	9
	3.1 Vantaan varhaiskasvatus	9
	3.2 Yhteistyö vanhempien kanssa	11
	3.3 Vanhempien ja päiväkotihenkilöstön yhteistyön rakentuminen	12
4	Maahanmuuttajuus Suomessa	14
	4.1 Kulttuurierojen huomiointi	14
	4.2 Kotoutuminen	16
	4.3 Maahanmuuttajan kohtaaminen	18
	4.4 Maahanmuuttajavanhemmuus	19
5	Visuaalinen oppiminen	20
	5.1 Visuaalinen viestintä.....	22
	5.2 Selkokielisyys	22
6	Projektin vaiheet ja tuotos.....	23
	6.1 Suunnitteluvaihe	24
	6.2 Toteutusvaihe.....	25
	6.3 Tuotos	27
	6.3.1 Tuotoksen esittely	27
	6.3.2 Tuotoksessa huomioon otetut asiat	30
	6.3.3 Tuotoksen käyttömahdollisuudet	30
	6.4 Projektin arviointi.....	31
	6.4.1 Työn tavoitteet ja onnistumisen kriteerit	33
	6.4.2 Toteutuksen haasteet ja oman työn arviointi	34
	6.4.3 Opinnäytetyön jatkokehittämisehdotukset	36
7	Eettisyys ja pohdinta	36
	Lähteet	42
	Kuviot.....	44
	Liitteet.....	45

1 Johdanto

Suomeen vuonna 2016 maahanmuuttoliikettä tapahtui noin 35 000 kertaa, joka aikaisemmasta vuodesta kasvoi 21%. Kyseisen vuoden maahanmuutoista 78% oli ulkomaan kansalaisia. Tilastojen perusteella voidaan todeta, että maahanmuuttoliike on selvästi kasvussa, sillä vain kymmenen vuotta sitten maahanmuuttoja Suomeen oli vain 22 000. (Tilastokeskus.fi. Muuttoliike 2016 2017, 1.)

Tilastokeskuksen tutkimuksen mukaan vuoden 2016 loppupuolella Suomessa asui noin 350 000 henkilöä joiden äidinkielenään oli muu kuin Suomi (Vantaa.fi. Väestörakenne 2016 2017,1). Vantaalla 2017 vuoden alussa asui noin 200 000 henkilöä, joka on koko maan osuudesta reilu kaksi prosenttia. Vantaan väkiluvun vieraskielisten osuus on jopa 16,6%, joista löytyy 120 eri vieraskieltä puhuvaa henkilöä. Tilastojen mukaan viro ja venäjä ovat yleisimmin puhutut vieraskielet, jopa ruotsia yleisempiä. (Vantaa.fi. Tietoa vantaan väestöstä.)

Maahanmuuttajan viedessä lasta päiväkotiin, saattaa esiintyä monia väärinymmärryksiä ja usein tähän on syynä kielimuuri, kulttuurierot tai eri uskonnot. Vantaalaisista 59% kuuluu evankelisluterilaiseen uskontoon, 37% uskontoon kuulumattomia ja loput muissa uskontokunnissa (Vantaa.fi. Väestörakenne 2017, 11). Näistä eroavaisuuksista huolimatta täytyy päiväkodin ylläpitää yhteistyötä vanhempien kanssa. Jokaisella vanhemmalla on tasa-arvoinen oikeus lapsen päivähoidon, riippumatta taustastaan. Vuorovaikutus ja viestintä aiheuttavat usein maahanmuuttajavanhemman ja päiväkoti henkilökunnan välillä haasteita ja tähän haasteeseen on tärkeää saada tukikeinoja. Visuaalinen viestintä on koettu monessa päiväkodissa hyödylliseksi apukeinoksi olla vuorovaikutuksessa maahanmuuttajavanhemman kanssa, sillä visuaalinen oppiminen on monelle maahanmuuttajalle helpoin oppimiskeino, kun ei samaa kieltä ole.

Saimme Vantaan kaupungin sivistystoimelta/varhaiskasvatukselta pyynnön opinnäytetyöksi tuottaa kuvallinen opas varhaiskasvatuksen aloittamisesta maahanmuuttajavanhemmille. Koska maahanmuuttajuus on voimakkaasti nousussa Suomessa, katsomme että työllämme voi olla merkittävä vaikutus päiväkodin arkeen. Näin ollen yhteiskunnalliset perusteet työllemme täytyvät, sillä oppaalla on mahdollisuus levittäytyä valtakunnallisesti. Vantaan kaupungin sivistystoimi/varhaiskasvatus tulee julkaisemaan oppaan verkkojulkaisuna Vantaan kaupungin nettisivuilla ja opasta voidaan myös käyttää painettuna versiona. Oppaan ensisijainen tarkoitus on ohjeistaa maahanmuuttajavanhemmat päiväkodin toimintaan aloituskeskustelussa, jossa käydään sopimusasiat ja yksityiskohtaisesti läpi lapsen päivää päiväkodissa. Päätimme tehdä oppaan sellaiseksi, että sen avulla maahanmuuttajavanhemmat voivat myös itsenäisesti tutustua päiväkodin arkeen. Opas valmistui puolenvuoden aikana tiiviissä parityöskentelyssä ja yhteistyössä yhteistyökumppanin kanssa. Loppuvaiheessa opas

kävi Vantaan kaupungin eri päiväkodeissa arvioitavana, jotta viimeisimmät muutokset olisivat juuri sellaisia joita sinne käytännön työntekijät toivovat. Oppaan arviointia pyrittiin tekemään laajasti ja lopuksi pohtia omia ratkaisuja ja eettisiä näkemyksiä työstä.

Opinnäytetyön teoriapohja rakentuu varhaiskasvatuksesta, maahanmuuttajuudesta ja kulttuurin tuomista eroista, vanhemmuudesta ja heidän kanssa tehdystä yhteistyöstä sekä visuaalisuudesta. Oppaalla havainnollistetaan arkipäivän toimintoja päiväkodissa ja perusteita siitä mitä päiväkotia on. Selkeillä kuvilla halutaan esittää muun muassa päiväkodin rytmiä, päiväkodin toimintaa sekä ruoka- ja vaatekuvia.

Tässä työssä puhutaan useammassa kohdassa varhaiskasvatuksesta, mutta todellisuudessa opinnäytetyö keskittyy päiväkodin arkeen ja toimintatapoihin. Oppaan alussa käydään yleisellä tasolla läpi varhaiskasvatusta, mutta kuitenkin opas painottuu päiväkotiin.

2 Opinnäytetyön lähtökohdat ja tausta

Halusimme löytää toiminnallisen opinnäytetyö-aiheen, jolla saavutamme lastentarhanopettajan pätevyyden, sillä olemme molemmat erityisen kiinnostuneita varhaiskasvatuksesta sekä halukkaita työskentelemään sen parissa tulevaisuudessa. Halusimme myös päästä toteuttamaan konkreettisen kehittämiskohteen, josta olisi hyötyä varhaiskasvatuksessa. Olemme molemmat innostuneita ja kiinnostuneita kehittämään varhaiskasvatuksen toimintaa ja palveluja, jonka vuoksi siihen liittyvä toiminnallinen opinnäytetyö oli meille paras mahdollinen vaihtoehto. Toiminnallisella opinnäytetyöllä pyritään kehittämään tai tuottamaan jotain uutta, jolla saadaan työelämässä ohjeistaminen, opastaminen tai toiminnan järjestäminen paremmaksi (Airaksinen & Vilkkä 2004, 9).

Opinnäytetyönä työstimme varhaiskasvatuksen aloittamisen oppaan maahanmuuttajavanhemmille, jonka avulla maahanmuuttajaperheet voivat tutustua päiväkotiin kuvien avulla. Suomen kulttuuri ja tavat eroavat usein maahanmuuttajien tottumuksista ja opituista asioista, jolloin on tärkeää ohjeistaa maahanmuuttajia uusiin asioihin. Tästä syystä Vantaan kaupungin sivistystoimi/varhaiskasvatus katsoo, että oppaan suuntaaminen maahanmuuttajille on ensisijaisen tärkeää. Maahanmuuttajien oppimisen helpottamiseksi on tärkeää, että oppaassa keskitytään päiväkodin arkeen, sillä muiden varhaiskasvatusmuotojen (kerhotoiminta, perhepäivähoito, avoin päiväkotia) läpikäyminen tässä tilanteessa voisi aiheuttaa väärinymmärryksiä maahanmuuttajalle.

Uuden oppaan tekemisen tarve nousi yhteistyökumppaniltamme Vantaan kaupungin sivistystoimelta/varhaiskasvatukselta. Aikaisempi opas on lähtöisin Osallisena Suomessa-hankkeesta vuosina 2011-2013, jolloin aikaisempi opas valmistui työn ohella. Maahanmuuttajien osallisuutta ja kotoutumista edistävä hanke oli silloin yksi suurimmista

valtakunnallisista hankkeista. Oppaamme pohjautuu ”Päiväkoti tutuksi perheille” oppaaseen, joiden tekijät Tuula Aksoy, Tuulikki Hinkkanen ja Seija Meller toimivat silloisen Vantaan avoimen päiväkotin Majakan työntekijöinä.

2.1 Työn tavoitteet

Opasta käytetään päivähoiton aloituskeskustelussa silloin kuin käydään uuden perheen kanssa läpi päivähoiton aloitusta. Keskustelussa on tarkoitus edetä oppaan avulla jos se katsotaan tilanteessa tarpeelliseksi ja hyödylliseksi. Oppaan kuvien avulla pyritään selkeyttämään maahanmuuttajavanhemmille annettua tietoa, jotta tiedon ymmärrys ei jäisi pelkästään suullisesti kerrotun varaan. Maahanmuuttajataustaisten vanhempien kohdalla pyritään siihen, että aloituskeskustelussa on paikalla myös tulkki, sillä yhteistä kieltä ei välttämättä ole. Opasta voi myös kuitenkin käyttää ilman tulkin läsnäoloa, sillä kuvien avulla on pyritty viestimään kaikki oleellinen. Oppaassa käytetään tarkoituksellisesti pieniä kirjaimia, suomen kieltä ja pelkistettyä sanallista kuvausta. Näillä pyritään edistämään kotoutusta ja suomen kielen opettamista.

Päällimmäisenä tavoitteenamme on tuottaa opas, josta yhteistyökumppanimme hyötyy mahdollisimman paljon. Tämän takia koemme tarpeelliseksi perehtyä siihen kuinka yhteiskunnallisesti merkittävä opinnäytetyön tuotos tulee olemaan, sekä yksilöllisesti kuin yhteisöllisesti. Pyrkimyksenämme on oppia tunnistamaan tuotoksen käyttäjien ja kohderyhmän tarpeita sekä soveltaa niitä omien tietotaitojen perusteella.

Katsomme että varhaiskasvatuksen oppaan tekeminen kehittää ammattitaitoamme sekä tietopohjaamme. Oppaan tekemisen kautta saamme arvokasta tietoa varhaiskasvatuksesta ja arjesta päiväkodissa sekä menetelmästä toimia maahanmuuttajien parissa. Ominä tavoitteina pidämmekin ammattitaidon ja tietotaidon kehittymistä maahanmuuttajuudesta, varhaiskasvatuksesta ja visuaalisuudesta sekä haluamme oppia toimimaan pidempiaikaisessa yhteistyössä toisen opiskelijan ja yhteistyökumppanin kanssa. Varhaiskasvatuspalvelujen tarkasteleminen ja ymmärrys palvelujen toiminnasta vanhempien näkökulmasta sekä maahanmuuttajuuteen perehtyminen on oleellista.

2.2 Opinnäytetyön kriteerit

Yhteistyökumppanimme Vantaan kaupungin sivistystoimi/varhaiskasvatus kertoi, että edellinen opas ei täytä tällä hetkellä tarvittavia kriteerejä. Käsitteiden sekä Vantaan kaupungin graafisten muutosten myötä koetaan uuden oppaan tekeminen oleelliseksi. Kriteereinä oppaalle ovat selkokielisyys, kuvien runsas käyttö, ulkoasullisesti Vantaan kaupungin brändin mukainen sekä kokonaisuudeltaan johdonmukainen. Oppaan tulee sisältää kuvallisen ilmaisun avulla perustoimintatapoja ja käytäntöjä päiväkodin arjesta. Oppaan

tarkoituksena on kuvata päiväkodin kokonaisuutta informatiivisesti, mutta kuitenkin riittävällä tavalla. Yksityiskohtaisempia kriteerejä määriteltiin yhteistyössä Vantaan kaupungin sivistystoimen/varhaiskasvatuksen kanssa. Näihin kriteereihin kuului pienten kirjainten käyttö, suomenkielinen teksti sekä pelkistetyt sanalliset kuvaukset.

3 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus on lapsille tarkoitettua tavoitteellista ja suunnitelmallista kehityksen, kasvun ja oppimisen edistämistä ja tukemista. Varhaiskasvatus toteutetaan lasten eri kasvatusympäristöissä. Lasten kasvatusympäristöt ovat jatkuvasti keskenään kasvatuksellisessa vuorovaikutuksessa, jonka tarkoituksena on edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Varhaiskasvatusta järjestetään, valvotaan ja tuetaan yhteiskunnan toimesta ja varhaiskasvatus käsittää opetuksen, hoidon ja kasvatuksen kokonaisuudet. Kunnat, järjestöt, yksityiset tahot sekä seurakunnat tarjoavat varhaiskasvatuspalveluja, joita voidaan järjestää päiväkotitoimintana, avoimena toimintana tai perhepäivähoitona. Varhaiskasvatuspalveluihin kuuluu myös esiopetus, jota tarjotaan vuotta ennen lapsen kouluun menoa. Esiopetus on lapsille annettavaa opetusta sekä kasvatusa, jossa toteutuu suunnitelmallinen ja tavoitteellinen toiminta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 11.) Esiopetus on velvoittavaa toimintaa, jolloin lapsen tulee osallistua esiopetukseen tai muuhun samoihin tavoitteisiin tähtäävään toimintaan (Oph.fi. Esiopetukseen osallistuminen).

Lasten päivähoidolla on erilaisia tehtäviä ja kasvatustavoitteita. Päivähoidon tulee tarjota lapselle myönteinen kasvuympäristö sekä toimintaa, joka tukee lapsen kehitystä kokonaisvaltaisesti. Päivähoidon tulisi taata lapsille myös ihmissuhteita, jotka ovat jatkuvia, turvallisia ja ihmisläheisiä. Oleellista on myös antaa tukea vanhemmille lapsen kasvatukseen liittyen ja tehdä yhteistyötä päiväkodin ja kodin välillä edistäen lapsen vakaata kehitystä. Päiväkodin keskeinen tavoite on lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen ja hyvinvoinnin tukeminen. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 90.) Varhaiskasvatustoiminnalla on kolme yleistä kasvatustavoitetta: hyvinvoinnin edistäminen, hyvien käyttäytymismuotojen ja toimintakäytäntöjen lujittaminen sekä itsenäisyyden tukeminen, joiden pitää sisältyä päiväkodin arkeen riittävällä tavalla. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 13.)

3.1 Vantaan varhaiskasvatus

Kunnan järjestämä päivähoito on osa varhaiskasvatuspalveluja, jossa sekä lapsen että vanhempien oikeus päivähoitoon yhdistyy. Vantaalla päiväkotitoiminta, perhepäivähoito tai ryhmäperhepäivähoito tarjoavat päivähoitoa, joka voi olla joko kunnan tai yksityisen tahon järjestämää. Kunnat tarjoavat päivähoitoa oman kunnan tarpeen mukaan erimittaisena sekä eri vuorokauden aikoihin. Lapsille, joita hoidetaan kotona tarjotaan erilaisia

varhaiskasvatuksen kerhotoiminta vaihtoehtoja, avoimien päiväkotien toimintaa, asukaspuistotoimintaa sekä hoitoapua hetkellisen hoidon tarpeeseen. (Vantaa.fi. Varhaiskasvatuksen eri palvelut.)

Vanhemmat voivat hakea lapselleen varhaiskasvatuspaikkaa joko kunnallisen tai yksityisen varhaiskasvatuksen puolelta vuoden jokaisena päivänä. Paikkaa pitää hakea viimeistään neljä kuukautta ennen kuin lapsen on tarkoitus aloittaa hoitopaikassa. Jos varhaiskasvatuspaikka tarvitaan jostain syystä kiireellisesti, tällöin hakemus paikasta tulee jättää viimeistään pari viikkoa ennen kuin hoitopaikka tarvitaan. Vantaalla varhaiskasvatuksen kerhoihin haetaan ensisijaisesti huhtikuussa, mutta toki voi jättää hakemuksen muulloinkin. Yksityistä varhaiskasvatuspaikkaa hakiessa yhteys otetaan suoraan hoitopaikkaan, josta lapselle halutaan saada varhaiskasvatuspaikka. Vanhemmille välitetään päätös lapsen varhaiskasvatuspaikasta joko kirjallisessa tai sähköisessä muodossa, riippuen vanhempien toiveesta. (Vantaa.fi. Hae varhaiskasvatukseen.)

Lapsen turvallista siirtymistä varhaiskasvatukseen edesauttaa vanhempien ja työntekijöiden tiivis yhteistyö. Ennen kuin lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa vanhempien ja varhaiskasvatuksen työntekijän kesken pidetään aloituskeskustelu, jossa keskustellaan lapseen liittyvistä asioista ja tarpeista, perheen toimintatavoista sekä sovitaan tärkeistä asioista. Ennen keskustelua vanhemmille annetaan kotiin lapsi kotioiloissa-lomake, jonka avulla vanhemmat voivat miettiä varhaiskasvatuksen aloittamiseen liittyviä kysymyksiä ja asioita ennen itse aloituskeskustelua. Lomakkeen kautta vanhemmat voivat myös kertoa lapsestaan. Keskustelussa täytetään myös hoitoaikasopimus, jossa sovitaan lapsen säännöllisestä hoitoajasta ja poissaoloista. Aloituskeskustelussa sovitaan varhaiskasvatuspaikkaan tutustumisesta, joka kestää suunnilleen 1-2 viikkoa. Tätä ajanjaksoa kutsutaan pehmeäksi laskuksi. Pehmeän laskun tarkoituksena on tutustuttaa lapsi varhaiskasvatuspaikkaan, siellä toimiviin työntekijöihin sekä ryhmän lapsiin. Tutustumisjakson aikana lapsi tutustuu myös tulevan ryhmän toimintakulttuuriin. Lapsen vanhemmat ovat lapsen rinnalla kulkemassa tutustumisen ajan, jolloin lapsi ja vanhempi voivat yhdessä harjoitella varhaiskasvatuksessa olemista ja tutustua päivähoitoon sekä päiväkotiryhmän toimintakulttuuriin. Pehmeässä laskussa hoitopaikassa oleminen aloitetaan lyhkäisillä hetkillä, jonka jälkeen aikaa aletaan pikkuhiljaa pidentää. (Vantaa.fi. Varhaiskasvatuksessa aloittaminen.)

Päivähoitoon ja kerhotoimintaan osallistuvalla lapselle tulee laatia yksilöllinen varhaiskasvatussuunnitelma yhteistyössä vanhempien kanssa (Vantaa.fi. Lapsi varhaiskasvatuksessa). Suunnitelman avulla pyritään ottamaan lapsi yksilöllisesti huomioon ja huomioimaan vanhempien mielipiteet hoidon toteutumisessa. Suunnitelmassa erityistä huomiota saa lapsen kehityksen arviointi, jota toteutetaan koko hoitosuhteen ajan.

Suunnitelmassa huomioidaan lapsi kokonaisvaltaisesti esimerkiksi kokemusten, tarpeiden, ominaisuuksien ja mielenkiinnon kohteiden perusteella. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 32-33.)

3.2 Yhteistyö vanhempien kanssa

Yhteistyö vanhempien kanssa merkitsee sitä, että vanhemmat ja päivähoidon henkilöstö yhdessä sitoutuvat tietoisesti tukemaan lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Yhteistyön yksi tärkeä tarkoitus on havaita lapsen erityisen tuen tarve varhaisessa vaiheessa ja toimia tuen tarpeen edellyttämällä tavalla. Vanhemmilla on paras tuntemus omasta lapsestaan sekä heillä on pääasiallinen oman lapsensa kasvatusoikeus- ja vastuu, kun taas päivähoidon työntekijöillä on koulutuksen kautta saatu ammatillinen tietämys sekä osaaminen. Sekä vanhempien että päivähoidon henkilöstön tiedot lapsesta yhdistyvät luoden lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin takaamiselle hyvät lähtökohdat. Päivähoidon ja vanhempien välisen yhteistyön lähtökohtana on lapsen tarpeet, jolloin lapsen etu ja oikeudet ohjaavat päivähoiton toiminnan toteutusta. Yhteistyön kannalta on oleellista, että päivähoidon henkilöstö keskustelee keskenään sekä vanhempien kanssa yhteistyötä koskevista arvoista, mielipiteistä sekä vastuu- alueista. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 31-32.)

Rauni Räsänen käy läpi pohtien vanhempien kanssa käytyä yhteistyötä ja haasteita artikkelissaan ”Arvot, opettajuus ja opettajan koulutus valtaviiran ja moninaisuuden ristiaallokossa”. Vaikka artikkelissa käydään läpi opettajien kohtaamia haasteita, niin voi päiväkodin henkilökunta samaistua opettajiin. Haasteita tuo niin taustat, arvot, elämäkatsomus, kulttuuri, kuin persoonallisuuskin. Joissakin tilanteissa tämä saattaa helpottaa kommunikointia, kun taas useimmiten tuo lisähaasteita. (Räsänen, Jokikokko, Järvelä & Lamminmäki-Kärkkäinen 2002, 21.) Päivähoiton työntekijöillä on päivähoiton aloituksesta saakka vastuu yhteistyön luomisesta perheen ja päivähoiton välille sekä yhteistyön ylläpidosta (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 31-32).

Vanhemmat ja päivähoidon henkilöstö laativat yhteistyössä päivähoidon alussa lasta koskevan yksilöllisen varhaiskasvatussuunnitelman, jossa otetaan huomioon lapsen yksilöllisyys sekä vanhempien mielipiteet. Varhaiskasvatussuunnitelmassa päivähoidon henkilöstö ja vanhemmat sopivat myös yhteistyön käytännöistä. Päivähoitossa vanhemmille annetaan mahdollisuuksia osallistua lastaan koskeviin kasvatustilaisuuksiin. Vanhemmat pääsevät myös osallistumaan lapsensa varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisen seurantaan sekä sen arviointiin yhdessä työntekijän kanssa. Vanhemmille pitäisi antaa myös tilaisuus vaikuttaa päiväkotiyksikön oman varhaiskasvatussuunnitelman sisältöön ja sen arvioimiseen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 31-33.)

3.3 Vanhempien ja päiväkotihenkilöstön yhteistyön rakentuminen

Yhteistyö lähtee käyntiin tutustumisen kautta. Varhaiskasvatuksen tutustumiskäynti voidaan suorittaa joko perheen omassa kodissa tai lapsen tulevassa päivähoitopaikassa. Oma koti voi olla luonnollisin paikka tutustumiselle lapsen ja perheen näkökulmasta. Oma koti voi tarjota vanhemmille turvallisen paikan puhua lapsestaan ja perheestä. Tuttu ympäristö voi madaltaa kynnystä puhua asioista, kuten peloista ja odotuksista. Tutustumiskäynnin aikana tarkoituksena on käydä läpi tärkeitä asioita, joita ovat päivähoiton aloittamiseen liittyvät asiat sekä perheen toiveet ja odotukset. On siis tärkeää, että päivähoiton työntekijä on tietoinen vanhempien odotuksista, toiveista ja peloista liittyen päivähoiton aloittamiseen. Vanhemmilla voi myös olla paljon kysymyksiä tai ennakkokäsityksiä päivähoitosta, joista on hyvä keskustella. Aloituskeskustelussa on tärkeää antaa perheelle tilaisuus puhua. Aloituskeskustelun yksi oleellinen tavoite on auttaa vanhempia valmistelemaan lastaan tulevan päivähoiton aloittamiseen. Vanhempien omien toiveiden, tunteiden ja odotusten selkiytyessä vanhemmalla on myös parempi mahdollisuus valmistella lapsi saapuvaan muutokseen. Aloituskeskustelu käydään ennen lapsen päivähoiton aloitusta ja tämän keskustelun jälkeen vanhemmille jää vielä aikaa valmistella lastansa päivähoiton aloittamiseen. Aloituskeskustelussa ja tutustumiskäynnillä toimitaan yhteistyön periaatteita noudattaen eli perhettä tulee kunnioittaa ja kuulla sekä toimia luottamusta ja dialogia muodostavalla tavalla. Tutustumiskäynnin avulla päivähoiton työntekijä luo perustan vanhempien ja päivähoiton keskinäiselle yhteistyölle. (Kaskela & Kekkonen 2006, 41-42.)

Kaskela ja Kekkonen käsittelevät kasvatuskumppanuus kannattelee lasta- kirjassa lasten vastaanottoa ja tutustumisvaihetta päivähoitossa, viitaten Sumsionin 1999, Schulmanin 2001 ja Munterin 2001 teoksiin. Päivähoiton aloitus vaikuttaa koko perheeseen ja on iso muutos. Kun lapsi saatellaan päivähoitoon niin sitä ennen vanhempi ja lapsi yhdessä tutustuvat hoitopaikkaan. Vanhemmat ja päivähoiton työntekijä sopivat yhdessä tutustumisjakson sisällöstä ja pituudesta ja nämä asiat olisi tärkeää sopia aloituskeskustelun yhteydessä. Sovittu tutustumisjakso auttaa koko perhettä sopeutumaan uuteen tilanteeseen. Päivähoiton alettua sekä lapsi että vanhemmat saattavat tarvita päivähoiton työntekijältä tukea erokokemukseen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 43.)

Vanhempien ja päivähoiton työntekijöiden vuoropuhelua käydään päivittäin lapsen tuonti- ja hakutilanteissa. Joka päiväinen vuoropuhelu antaa mahdollisuuden keskustella lapseen liittyvistä arkisista asioista sekä haastavista tilanteista. Oleellista on, että lapsesta ei puhuta vain kielteisessä valossa, sillä se aikaansaa vanhempien varautuneisuutta sekä haittaa luottamuksen muodostumista. Vanhempien näkökulmasta on tärkeää, että hän kuulee työntekijältä myönteisiä asioita lapsesta sekä lapsen päivänkulusta, jotta vanhempikin saa arvokkaita muistoja lapsesta. Vanhempien ja päivähoiton työntekijöiden vuoropuhelu voi parhaimmassa tapauksessa olla lapsen asioista kertomista molemmin puolin, niin että

tuntemus lapsesta kehkeytyy riittäväksi. Vanhempien ja päivähoidon työntekijöiden välisessä suhteessa on tärkeää olla riittävässä määrin vuoropuhelua, jotta esimerkiksi perheestä, sen tilanteesta tai lapsesta ei synny vain tulkintoja tai oletuksia. Kun työntekijä suhtautuu perheeseen myönteisesti ja avoimesti, hän tarjoaa perheelle tilaa puhua erilaisista asioista ja antaa tilaa myös tunteille. Jos vanhempien ja päivähoidon työntekijöiden päivittäinen vuoropuhelu toteutuu, niin tällöin helpottuu myös mahdollisten huoli- tai pulmatilanteiden puheeksi otto molemmin puolin. (Kaskela & Kekkonen 2006, 44-45.)

Vanhempien ja päivähoidon työntekijöiden välisen yhteistyön kannalta kasvatuskeskustelut ovat olennaisia hetkiä, joissa yhteistyö toteutuu. Kasvatuskeskustelut ovat myös niitä hetkiä, joissa yhteistyön syventyminen toteutuu tai sitten se estyy. Tapana on, että lapsesta ja lapsen päivähoidosta käydään perusteellisempi keskustelu kerran vuodessa yhdessä vanhempien kanssa. Jos tarve vaatii, niin vanhempien ja päivähoidon työntekijöiden välillä voidaan käydä useampiakin keskusteluja. Ensimmäinen kasvatuskeskustelu käydään usein parin kuukauden päästä siitä, kun lapsi on aloittanut päivähoidon. (Kaskela & Kekkonen 2006, 45.)

Päivähoidon henkilöstö ja vanhemmat tekevät yhteistyössä lapsen varhaiskasvatussuunnitelman päivähoidon alkaessa ja arvioivat sen toteutumista säännöllisin aikaväleillä (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 32). Keskustelu lapsen yksilöllisestä varhaiskasvatussuunnitelmasta tarjoaa vanhemmille hyvän hetken keskustella vielä aloituskeskustelussa nousseista asioista. Jos lapsi on ollut jo pidempään päivähoidossa tai kasvatuskeskusteluja on aiemmin jo pidetty, niin silloin kasvatuskeskustelussa palataan niihin asioihin, joista on aikaisemmin sovittu ja puhuttu sekä tehdään tarkennuksia suunnitelmaan. Varhaiskasvatussuunnitelmissa vanhemmat ja työntekijät muodostavat yhteisiä näkemyksiä lapsesta sekä muodostavat kokonaiskuvaa vanhempien ja työntekijöiden erilaisista tulkinnoista. Näissä keskusteluissa on oleellista saada luotua vanhempien ja työntekijöiden välille tunnelmaltaan kannustava ja positiivinen ilmapiiri. (Kaskela & Kekkonen 2006, 46.)

Vanhemmat ja päivähoidon henkilökunta käyvät päivittäin vuoropuhelua lapseen liittyvissä asioissa. Kun vanhempien ja työntekijöiden välille on syntynyt luottamuksellinen suhde, niin silloin haasteellisten asioiden puheeksi otto helpottuu. Työntekijöiden haasteena voi olla yhteistyön ylläpito niissä tilanteissa, joissa vanhempien ja henkilöstön näkemykset eivät kohtaa. Haasteina voivat olla esimerkiksi eri kasvatusnäkemykset tai eri käsitys päiväkodin ja vanhempien välisestä yhteistyöstä. Vanhempien ja henkilöstön välistä yhteistyötä pitää ylläpitää ja vaalia erityisesti silloin kun lapsi tai perheen tilanne edellyttää erityisempää tukea ja auttamista. Silloin, kun lapsella on erityisen tuen tarvetta työntekijät ovat haastavan paikan edessä. Heidän tulisi toimia tavoilla, jotka lujittavat ja ylläpitävät vanhempien luottamusta työntekijöihin ja heidän tahtoon sekä taitoon auttaa erityistä tukea tarvitsevaa

lasta sekä hänen perhettään. Haastavissa tilanteissa luottamuksen muodostumisen ja sen pysymisen kannalta on oleellista, miten päivähoidon henkilöstö käyttää erilaisia kysymyksiä. Avoimet kysymykset esimerkiksi voivat auttaa vanhempia tuomaan esille omia mietteitään ja käsityksiään. Erityistilanteissa henkilöstön on hyvä tietää, millä tavoilla vuoropuhelu joko sulkee tai avaa vanhempien osallistumisen mahdollisuuksia lapsensa asioihin. (Kaskela & Kekkonen 2006, 46-47.)

4 Maahanmuuttajuus Suomessa

Ulkomaalaisella tarkoitetaan henkilöä, joka ei omaa Suomen kansalaisuutta. Ulkomaalaisiksi voidaan luokitella esimerkiksi lomamatkalle tulleet tai opiskelemaan tulleet henkilöt, jotka viipyvät Suomessa väliaikaisesti. Ulkomaalaisilla on mahdollisuus jäädä Suomeen vakituisesti erinäisten syiden johdosta. Maahanmuuttaja termillä tarkoitetaan niitä kaikkia ulkomaalaisia, jotka asuvat Suomessa vakituisesti. Maahanmuuttajan tulo Suomeen voi johtua erinäisistä syistä kuten esimerkiksi töiden, avioliiton tai turvapaikan takia. (Räty 2002, 11.)

Maahanmuuttoa voi luokitella maahantulo syiden kautta. Siirtolainen on henkilö, joka muuttaa vakituisesti muuhun maahan elantonsa hankinta tarkoituksen vuoksi.

Siirtotyöntekijällä taas tarkoitetaan henkilöä, joka muuttaa myös maahan elantonsa takia, mutta ei kuitenkaan jää maahan vakituisesti. (Halme & Vataja 2011, 8.)

Pakolaisella tarkoitetaan henkilöä, joka on saapunut Suomeen jouduttuaan pakenemaan omasta kotimaasta poliittisten syiden vuoksi tai muiden syiden takia. Pakolaisiksi luokitellaan kiintiöpakolaiset sekä turvapaikanhakijat. Turvapaikanhakijat anovat Suomesta turvapaikkaa, jonka jälkeen he odottavat hakemuksensa käsittelyä. Turvapaikanhakijan nimitys muuttuu pakolaiseksi vasta hakemuksen käsittelyn jälkeen tarkoittaen kuitenkin sitä, että turvapaikanhakijan on pitänyt saada myönteinen päätös, ja näin ollen oleskelulupa Suomeen. (Räty 2002, 11.) Kiintiöpakolainen on henkilö, jolle on myönnetty pakolaisstatus YK:n pakolaisasioiden pääkomissaarin toimisto UNCHR:n toimesta ja hän tulee Suomeen jokavuotisen kiintiön mukana. Paluumuuttaja on henkilö, joka on ulkosuomalainen ja hän saapuu takaisin Suomeen asuttuaan muualla kuin Suomessa joko lyhytaikaisesti tai pidempiaikaisesti. (Halme & Vataja 2011, 8.)

4.1 Kulttuurierojen huomiointi

Yksinkertaisesti kulttuuri käsitteellä viitataan asioihin, joita ihmiset sekä kansat ovat omaksuneet historiansa myötä sisältäen ihmisen uskomat ja arvostamat asiat sekä tekemiset. Kulttuuriin kuuluu tietynlainen käytäntö ajatella asioista sekä tavat toimia ja tuntea. (Alitolppa-Niitamo 1993, 18.) Kun työntekijä työskentelee maahanmuuttajien parissa, on hänen oikeastaan mahdotonta perehtyä yksityiskohtaisesti kaikkien maahanmuuttaja-asiakkaiden kulttuuritaustaan. Eri kulttuureista voidaan puhua yleisellä tasolla, mutta

kuitenkin pitää ottaa huomioon se, etteivät kulttuurit ole täysin yhtenäisiä edes väestötasolla. Maahanmuuttajien parissa työskentelevällä ei tarvitse olla tarkkaa tietoa eri kulttuureista, mutta oleellista kuitenkin on, että työntekijällä on yleistä käsitystä siitä, mitä kulttuurivaihtelu merkitsee. (Räty 2002, 54.)

Rädyn mukaan Geert Hofstede on aikaisemmin perehtynyt kulttuurien keskinäisiin eroavaisuuksiin ja havainnut neljä merkittävää aluetta, joissa kulttuurien vaihtelut näkyivät. Nämä alueet, joissa vaihteluita ilmeni olivat: valtaetäisyys, yksilöllisyys ja yhteisöllisyys, maskuliinisuus ja feminiinisyys sekä sietokyky epävarmuudessa. (Räty 2002, 54.) Ensimmäinen alue, jossa vaihteluita ilmenee on valtaetäisyys, jolla tarkoitetaan sitä, miten valta jakautuu ihmisten välillä ja miten sitä käytetään ihmisten välisissä suhteissa. Valtaetäisyys sisältää myös asennoitumisen auktoriteetteihin. Niissä maissa, joissa ilmenee suurta valtaetäisyyttä ihmisten välillä, eriarvoisuus ihmisten välillä on luontaista ja oikeutettua. Päätöksenteko näissä maissa on mahdollisesti vain harvoilla ja näissä yhteiskunnissa ilmenee hierarkiaa. Suurten valtaetäisyyden maissa perheissä esiintyy myös selviä valtaeroja esimerkiksi miesten ja naisten kesken sekä vanhempien ja lasten kesken. Maissa, joissa esiintyy pientä valtaetäisyyttä tavoitteena on mahdollisimman tasa-arvoinen asema yhteiskunnassa sekä perheessä. (Frisk & Tulkki 2005, 20.)

Kulttuureissa ilmenee vaihteluita siinä, kumpaa siinä korostetaan enemmän: yhteisöllisyyttä vaike yksilöllisyyttä. Sekä yksilö- että yhteisökeskeisissä kulttuureissa ilmenee toistensa piirteitä. Yksilöllisyyttä korostavissa kulttuureissa ihminen on yksilö, jolla on henkilökohtaiset tarpeensa ja näkemyksensä ja hän toimii oman etunsa parhaaksi. Yksilöllisissä kulttuureissa ihmiset myös päättävät itse omista asioistaan ja he oletettavasti ottavat vastuun niistä. Ihmisten väliset suhteet vaihtelevat tilanteista riippuen ja perheet ovat monesti pieniä. Yhteisöllisissä kulttuureissa taas ihminen on ensisijaisesti ryhmän jäsen ja hän huomioi ryhmän kaikki jäsenet omassa käyttäytymisessään ja tekemisissään. Yhteisöllisissä kulttuureissa ryhmä menee oman edun edelle ja ryhmään kuuluvista on tärkeää pitää huolta. Yhteisöllisissä kulttuureissa hyvin oleellisissa osassa ovat perheen maine sekä kunnia eikä näitä haluta menettää. Maineen ja kunnian ylläpito voivat vaatia isoja uhrauksia. Perheiden asioista ei myöskään mieluusti haluta puhua perheen ulkopuolisille henkilöille. (Räty 2002, 57-58.)

Maskuliinisilla kulttuureilla tarkoitetaan kulttuureita, joissa painottuu tietynlaiset arvot kuten menestyminen ja kilpailuhenkisyys. Varallisuutta sekä korkeaa asemaa pidetään myös suuressa arvossa. Maskuliinisissa kulttuureissa päämääränä on oma paremmuus muihin verrattuna. Feminiinisissä kulttuureissa taas arvostetaan nöyryyttä sekä muiden ihmisten auttamista. (Frisk & Tulkki 2005, 21.)

Neljäs alue, joka kuvaa kulttuurisia vaihteluita on epävarmuuden sietokyky. Sillä tarkoitetaan sitä, kuinka turvallisesti kulttuurin jäsen kokee olonsa kun epävarma tilanne uhkaa.

Esimerkkinä tällaisesta tilanteesta on työttömyyden uhka tai joku muu epävakaa tilanne. Niissä kulttuureissa, joissa epävarmuutta siedetään huonosti on olemassa tarkkoja ohjeita siitä, miten tulee toimia. Niissä kulttuureissa, joissa epävarmuutta keuhetaan paremmin, niin ihminen pystyy toimimaan sillä tavalla minkä hän katsoo parhaakseen epävarman tilanteen uhatessa. (Frisk & Tulkki 2005, 20.)

Rädyn mukaan Derald Wing Sue ja David Sue ovat pitäneet maailmankatsomusta merkityksellisenä osana kulttuureita. Maailmankatsomukseen liittyy olennaisena se, millä tavoin ihminen käsittää ympäröivän maailman ja paikkansa siinä sekä miten hän tulkitsee maailmaa ja olemassaoloaan. Kulttuureihin liittyy myös monesti uskonto jollain tavalla vaikuttaen ihmisten käsityksiin. Ihminen muodostaa omat ajatuksensa maailmankatsomuksen tai uskonnon tai näiden molempien perusteella siitä, mikä elämää kontrolloi ja onko ihminen itse vastuussa toiminnastaan. On olemassa sisäisen ja ulkoisen kontrollin maailmankatsomukset, jotka eroavat toisistaan. Sisäisen kontrollin katsomus tarkoittaa sitä, että ihminen vastaa omasta elämästä eikä siihen vaikuta mikään suurempi voima. Ulkoisen kontrollin katsomuksessa ihmisille sattuu erilaisia asioista riippumatta siitä mitä he itse tekevät. Näissä kulttuureissa elävien ihmisten elämään vaikuttaa suurelta osin joku ulkoinen voima kuten Jumala tai luonto. (Räty 2002, 54-55.)

Aikakäsityksen nähdään myös olevan olennainen osa kun kulttuureja verrataan keskenään (Räty 2002, 54-55). Aikakäsitys eri kulttuureissa voi perustua joko lineaariseen aikakäsitykseen tai sykliseen aikakäsitykseen. Lineaarisella aikakäsityksen mukaan aikaa kuluu jatkuvasti eikä sitä saisi hukata. Linearisessa aikakäsityksessä aika myös menee suoraan eteenpäin toisin kuin syklisessä aikakäsityksessä. Syklisessä aikakäsityksessä aika nähdään uusiutuvana ja toistuvina jaksoina. Tässä aikakäsityksessä aikaa ei kulu hukkaan vaan jokaisen päivän jälkeen saapuu seuraava päivä jne. Aikakäsitysten eroavaisuudet voivat tuoda haasteita arkeen monilla tavoilla. Länsimaissa arvostetaan suunnitelmallista ajankäyttöä ja täsmällisyyttä, jolloin eri aikatauluista pidetään kiinni kuten esimerkiksi eri tapaamisista. Syklisen aikakäsityksen omaavat ihmiset taas eivät ajattele täysin samalla tavalla, vaan esimerkiksi tapaamiset voi uusia myöhemminkin. Oikeastaan oleellista syklisessä aikakäsityksessä on olla joustava ja elää elämää olosuhteista riippuen. (Räty 2002, 64.)

4.2 Kotoutuminen

Maahanmuuton syy vaikuttaa maahanmuuttajan kokemukseen maahanmuutosta ja näin ollen maahanmuuttaja voi kokea tapahtuman kielteisenä tai myönteisenä. Maahanmuutto kokemukseen ja vieraaseen yhteiskuntaan asettumiseen vaikuttaa oleellisesti eri tekijät kuten maahanmuuttajan omat toiveet ja odotukset sekä maahanmuuttajan ikä ja persoona.

Maahanmuuttajan asenteeseen vaikuttaa myös se onko hän tullut maahan vapaaehtoisesti vai onko joku muu tehnyt päätöksen hänen puolestaan. Muuttaminen uuteen maahan rasittaa maahanmuuttajaa monella tavalla. Maahanmuuttaja joutuu jättämään oman kotimaansa ja samalla mahdollisesti perheensä ja ystäviä. Usein stressaavinta kumminkin on se, miten maahanmuuttajan eläminen sujuu tuntemattomassa ympäristössä. Asiat, käytännöt ja menettelytavat ovat erilaisia uudessa maassa ja oman kulttuurin tavalliset arvot, tottumukset ja toimintamallit eivät ole arkipäivää valtaväestössä. (Alitolppa-Niitamo, Fågel & Säävälä(toim.) 2013, 63.)

Kotoutuminen tarkoittaa lyhyesti sanottuna sitä, että maahanmuuttaja asettuu aloilleen uuteen maahan sekä sopeutuu yhteiskuntaan ja sen käytäntöihin (Rasilainen 2016, 19). Kotoutuminen on maahanmuuttajalle suuri tapahtumasarja, joka koostuu monista erilaisista asioista kuten uudenlaisiin asioihin ja käytäntöihin perehtymisestä ja totuttelusta, tuttujen asioiden taakse jättämisestä sekä tasapainon löytämisestä kulttuurien välillä. (Alitolppa-Niitamo, Fågel & Säävälä(toim.) 2013, 64.)

Maahanmuuttajan sopeutumisprosessin kesto on yksilöllistä ja sopeutumisprosessin eri vaiheet menevät eteenpäin maahanmuuttajan omaan tahtiin. Tätä sopeutumisprosessia voidaan kutsua myös nimellä kulttuurishokki. Kulttuurishokissa on neljä eri vaihetta: kuherruskuukausivaihe, torjuntavaihe, tasapainonhaku vaihe ja useamman kulttuurin hallintavaihe. Ensimmäisessä vaiheessa eli kuherruskuukausivaiheessa maahanmuuttaja on innoissaan uusista kohtaamistaan asioista. Maahanmuuttaja suhtautuu myönteisesti uuteen maahan, mahdollisuuksiinsa ja kielen oppimiseen. Maahanmuuttaja, joka on saapunut maahan pakolaisena tyytyväisyys maan turvallisuuteen voi olla ensimmäisenä mielessä. (Räty 2002, 120-121.)

Torjuntavaiheessa maahanmuuttajan suhtautuminen muuttuukin kielteiseksi ja hän voi suhtautua uuden maan kulttuuriin vihaisella tavalla. Tässä vaiheessa maahanmuuttaja kokee turhautumista vaikeuksista, joita hän kohtaa uudessa maassa. Maahanmuuttaja myös hakee turvaa ja lohtua omasta kulttuuristaan ja pitää omaa kulttuuriaan suuressa arvossa. Maahanmuuttajan kohtaamat pienetkin koettelemukset voivat aiheuttaa reaktioita, jotka ovat intensiivisiä. Tässä vaiheessa maahanmuuttaja alkaa jokseenkin kenties ymmärtämään sen, että maahanmuutto ja hänen asemansa maahanmuuttajana ei ole vain tilapäinen ratkaisu vaan tilanne on pysyvä. (Räty 2002, 121.)

Torjuntavaiheen jälkeen tulee tasapainonhaku vaihe, jonka aikana maahanmuuttaja hyväksyy elämäntilanteensa tuomat asiat. Maahanmuuttaja suhtautuu tasapainoisesti tilanteeseensa eikä hän koe erityisen negatiivisia tai positiivisia tunteita niin kuin aikaisemmissa kulttuurishokin vaiheissa. Viimeisessä vaiheessa maahanmuuttaja osaa elää tasapainoisesti

molempien sekä aiemman että nykyisen kulttuurin välillä ja hän on sisäistänyt kahden eri kulttuurin arvomaailman, toimintatavat sekä kielen. Nämä kulttuurishokin vaiheet voivat kestää kuukausia tai vuosia, mutta voi myös olla, ettei maahanmuuttaja ikinä pysty hallitsemaan molempia kulttuureita. Voi myös olla, että maahanmuuttaja kotoutuu vaivattomasti. (Räty 2002, 121.)

Kotoutumisen kannalta on oleellista se, miten uusi ympäristö suhtautuu maahanmuuttajiin. Jos maahanmuuttajaan suhtaudutaan positiivisesti, niin kotoutuminen on sujuvampaa kuin ympäristössä, jossa maahanmuuttajaan suhtaudutaan negatiivisesti. Kotoutumisen kannalta tärkeitä on tutkia maahanmuuttajien ja valtakulttuurin keskinäisiä suhteita. Kotoutumisen kannalta on oleellista se, kuinka maahanmuuttaja kokee paikkansa yhteiskunnassa ja kuinka hän voi vaalia kulttuurinsa arvomaailmaa ja käytäntöjä. Tärkeää on myös huomioida se mitä piirteitä maahanmuuttaja haluaa ottaa omakseen valtakulttuurista. Kotoutumisen kannalta on myös tärkeitä analysoida valtakulttuurin tapoja tukea kotoutumista. (Räty 2002, 124.)

Yhteiskunnan valtaväestön ja vähemmistöjen keskinäistä suhdetta havainnollistaa Berryn nelikenttäteoria, joka käsittää neljä eri kantaa siihen, miten vähemmistön jäsen voi mukautua yhteiskuntaan. Parhaana sopeutumisvaihtoehtona pidetään integraatiota toiselta nimeltään kotoutumista, jossa yksilö tuntee olevansa osa etnistä vähemmistöryhmää ja pitää sitä arvossa, kuitenkin niin että hän on yhteyksissä myös esimerkiksi valtaväestön kanssa. Jotta integraatio onnistuisi, niin yhteiskunnan pitäisi olla suvaitsevainen. Assimilaatio toiselta nimeltään sulautuminen tarkoittaa sitä, että yksilö päästää irti omasta vähemmistöidentiteetistään kuuluakseen valtaväestöön. Tämänkaltaisessa tilanteessa yhteiskunta ei näe yksilön oman kulttuurin vaalimista merkityksellisenä vaan valtakulttuurin omaksuminen on se tärkein tavoite. Kotoutumisen epäonnistuminen aiheuttaa separaation toiselta nimeltään eristäytymisen, jolloin etniseen ryhmään kuuluvat ihmiset ovat yhteydessä vain oman etnisen ryhmänsä jäseniin ja näin ollen karttavat valtaväestön ja muiden kanssa kontaktia. Separaatio voi myös olla seurausta valtakulttuurin vaatimuksista, jolloin kyse on segregaatiosta. Viimeinen ja epäedullisin vaihtoehto on marginalisaatio toiselta nimeltään syrjäytyminen, jolloin yksilö ei pidä omaa kulttuuriaan merkityksellisenä, mutta ei kuitenkaan koe samaistuvansa valtaväestöön tai muihinkaan ryhmiin. Tämänkaltaisessa tilanteessa yksilö on voinut kokea syrjintää. (Halme & Vataja 2011, 66-68.)

4.3 Maahanmuuttajan kohtaaminen

Vuorovaikutuksessa kaksi tai useampi henkilö kohtaa ja heidän välillään on viestintää. Vuorovaikutus on jatkuva tapahtumasarja, joka koostuu sanallisista ja sanattomista viesteistä. Suulla tuotettu puhe nimetään sanalliseksi viestinnäksi. Sanaton viestintä koostuu kehon kielestä, joka muodostuu ilmeistä, eleistä ja asennoista. Sanaton viestintä käsittää myös muun muassa ihmisen ulkoisen olemuksen, vaatetuksen sekä fyysisen kontaktin kuten

kosketukset. Sanaton viestintä on jokseenkin tiedostamatonta ja sen välityksellä osoitetaan esimerkiksi tunteita, suhtautumistapoja sekä vallankäyttöä. Sanattoman viestinnän kautta pystymme vaikuttamaan ihmisten näkemyksiin itsestämme. Monesti kun sanattoman ja sanallisen viestinnän välillä ilmenee ristiriitoja, niin olemme taipuvaisia uskomaan sanatonta viestintää. Jos henkilö esimerkiksi sanoo jotakin, mutta hänen eleensä tai olemuksensa viestii toista kuin henkilön sanominen, niin tällöin uskomme eleitä ja olemusta. Vuorovaikutuksessa on tärkeää ottaa huomioon se, että sanalliset ja sanattomat viestit voivat vaihdella eri kulttuureissa, joka tarkoittaa sitä että viesteillä saattaa olla erilaisia tarkoituksia ja painotuksia kulttuurista riippuen. (Kaukkila & Lehtonen 2008, 31-35.)

Onnistuneessa vuorovaikutuksessa ilmaisemme ajatuksia ja tunteita ymmärrettävästi, kysymme kun on kysyttävää, teemme havaintoja, kuuntelemme aidosti ja olemme katsekontaktissa toiseen ihmiseen. Hyvässä vuorovaikutuksessa kunnioitamme kohtaamaamme henkilöä ja hänen asiaansa sekä annamme hänelle lisäksi tilaa. Näiden asioiden kautta luomme myönteisen ilmapiirin vuorovaikutukseen. Vuorovaikutukseen kuuluu myös muitakin taitoja. Vuorovaikutuksessa on tärkeää ylläpitää meneillä olevaa kanssakäymistä sekä pitää puheenvuoroja ja jatkaa puheenvuoron merkeissä muiden puheenvuorojen jälkeen. Keskustelussa tulisi myös osata perustella omia näkemyksiään ja kannanottojaan. (Kaukkila & Lehtonen 2008, 31-33.) Onnistuneeseen vuorovaikutukseen vaikuttaa siis monia eri tekijöitä.

Monesti suomen kulttuurissa ajatellaan, että kohtaaminen aloitetaan katsekontaktilla. Kuitenkin on tärkeää huomioida, että monessa muussa maassa ei tämä ole käytäntö, vaan kohtaaminen saattaa alkaa kulttuurin omaavalla tervehdyksellä. Tässä korostuu se, että ennen maahanmuuttajan kohtaamista on soveliasta perehtyä kyseisen henkilön kulttuuriin. Kohtaamistilanteessa voidaan kysyä toiselta hänen kulttuurin tavoista, jotta tuodaan myös esille oma kiinnostus ja parannetaan yhteisymmärrystä asioissa. Positiivinen asenne ja kiinnostuminen kohtaaman henkilön asioista on hyvä perusta onnistuneelle kohtaamiselle. (Pollari & Koppinen 2011, 126.)

4.4 Maahanmuuttajavanhemmuus

Vanhemmuus syntyy sitten kun on saanut lapsen ja on kanssakäymisessä lapsensa kanssa. Vanhemmuus on äitinä ja isänä olemista ja siihen sitoudutaan loppuelämäksi. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 15.) Maahanmuuttajuus voi tuottaa haasteita vanhemmuuteen, sillä toisen maan kulttuuri ja tavat vaikuttavat voimakkaasti äitiyteen ja siihen suhtautumiseen. Suomessa normaalisti käytetään paljon yhteiskunnan varojen lapsen kasvatukseen, kun taas monessa muussa maassa lapsen kasvatusta tapahtuu kollektiivisesti ystävien ja suvun ympäröimänä. Äitiyteen siis maahanmuuttajan täytyy sitoutua Suomessa aivan eri tavalla kuin muualla. (Säävälä 2011, 52-58.)

Vanhemmuuden tasa-arvoisuuteen pyrkiminen Suomessa on monelle maahanmuuttajalle vaikea asia käsittää. Useassa maassa naisen asema ja työn teko on aivan eri asemassa mieheen nähden. Naisen kuuluu hoitaa lapset ja koti työn ohella, kun mies ei kodin ja lasten hoitoon puutu. Myös lakien velvoittamat asiat vaikuttavat maahanmuuttajien vanhemmuuteen, sillä jo kuritusväkivallan käyttö on Suomessa rangaistava teko, kun taas useat maahanmuuttajat omien kasvatustapojen mukaan tämän hiljaisesti hyväksyvät. (Säävälä 2011, 52-58.) Maahanmuuttajuus saattaa aiheuttaa riippuvuus- ja hoitosuhteeseen haasteita, sillä se saattaa kääntyä täysin ympäri. Perhe jossa lapset sopeutuvat paremmin uuteen maahan, sen kulttuuriin ja tapoihin saattaa lapsi joutua tilanteeseen, jossa hän hoitaa perhettään koskevat asiat. Kielitaito tällöin on usein lapsella huomattavasti parempi, joka jo yksistään aiheuttaa käänteisen reaktion. (Säävälä 2011, 60.)

5 Visuaalinen oppiminen

Kuten sanotaan että yhdessä kuvassa on informaatiota enemmän kuin tuhannessa sanassa, tulee tämä todistettua, kun perehtyy visuaaliseen oppimiseen. Visuaalinen oppiminen on näköaistin kautta opittua asiaa, jolloin ei välttämättä käytetä kielellistä viestintää ollenkaan. Koska näköaisti käyttää aivokuoresta suurinta aluetta muihin aisteihin nähden, on aivoilla otollinen tilanne havainnoida ja käsitellä visuaalista tietoa. Näköaistia käytettäessä aktivoituu aivoissa useampi alue samanaikaisesti. (Isomäki 2015, 10.)

Näkeminen ja kuvien katsominen on peruste visuaaliseen oppimiseen. Näköhavaintojen kautta tehdyt päätelmät on visuaalista oppimistyyliä, jolloin näköaisti on tärkeässä roolissa. Visuaalisen oppimisen kautta kuvien ja kuvioden muistamista sekä ymmärtämistä pyritään helpottamaan niillä joilla tällä alueella on haasteita. (Ekonomivalmennus.com. Visuaalinen oppimistyyli.)

Visuaalista tietoa voidaan saada kahdella eri tavalla, joko ympäristöstä näköaistin avulla tai muistista muistikuvien kautta, jotka alkuperäisesti ovat aivojen järjestelmään tulleet näköaistien avulla ympäristöstä. Muistikuvien kautta ihminen voi jonkin asian myös kuvitella, jolloin tieto aikaisemmista näköhavainnoista aivot muokkaavat halutuksi mielikuvaksi. (Isomäki 2015, 11.) Visuaalisen tiedon apuna voidaan hyödyntää tekstiä, jolloin visuaalisen tiedon yhdistäminen aikaisemmin opittuihin asioihin antaa helpommin merkityksen nähtyyn tietoon. Tekstin käyttö visuaalisen tiedon rinnalla edesauttaa oppimista, jolloin nimeäminen asialle on helpompaa.

Aivot vaikuttavat silmien liikkeisiin, jotka myös toimivat tahtomattaan. Silmän liike ja kohdistaminen on aivojen toimintaa hahmottamisessa, jolloin katse kohdistuu asioihin joilla on jotain merkitystä. Isomäki tuo Ymmärrämmekö näkemäämme-teoksessaan hyvin

esimerkkinä esille, kuinka ihminen näkee asioita jotka ovat sillä hetkellä tärkeitä, vaikka aikaisemmin ei ole niihin asioihin keskittynyt. Silmän välittämällä tiedolla on merkitys ja lähes aina on tavoitteellinen, vaikkakin harvoin tiedostettua. (Isomäki 2015, 15.) Ihminen usein havainnoi aktiivisimmin asioita, joista on kiinnostunut ja tällöin oppiminen on parhaita. Oppimisen tavoitteet ja tunteet ohjaavat myös havainnointia. Havaitsemisella täytyy olla merkitys, jotta voimme tunnistaa havaitun asian. Etenkin aikuinen pyrkii havaitun asian aina nimeämään. Heli Isomäen teoksessa tuodaan myös hyvin esille esimerkkinä, kuinka havaitun asian nimeäminen ja merkityksen hakeminen on tärkeää. (Isomäki 2015, 11.)

”Turkista kotoisin oleva mies oli ensimmäistä talvea Suomessa. Ensilumen laskeuduttua maahan hän kysyi suomalaiselta vaimoltaan: ”Miksi ihmeessä joku on tuonut auton oven meidän ulko-ovemme viereen?” Kyse oli lumikolasta, joka oli hänelle täysin vieras esine. Esineen visuaalinen samankaltaisuus autosta irrotetun oven kanssa sai hänet uskomaan, että oli kyse autonovesta”. (Isomäki 2015, 11.)

Ilman henkilön tietoisesti hakemaa merkitystä asialle, on aivoilla kuitenkin automaattinen tarve hakea merkitys. Tästä hyvänä esimerkkinä voidaan pitää mustetahra testiä. Kuitenkin suurin osa havainnoinnista tulleen tiedon käsittely, ei ole tietoista toimintaa. Kaikki näkemämme asiat vaikuttavat tulkintaan ja ymmärrykseen, vaikka emme tiedosta visuaalisen informaation vastaanottamista. Ilmeen ja eleen merkitys kasvaa tällöin kielettömässä viestinnässä. Nämä saattavat vaikuttaa viestin sisältöön ja painopisteeseen tulkinnassa. Jotta ymmärtäminen ja tulkitseminen asioista olisi hyvää, tulee visuaalista tietoa hyödyntää maksimaalisesti, jolloin tiedon merkitys korostuu. (Isomäki 2015, 12.)

Jotta tapahtuu visuaalista oppimista, tulee puhe havainnollistaa. Tällöin kerrottu asia on helposti vastaanotettavaa ja ymmärrettävyyttä parane. Havainnollistaminen lisää mielenkiintoa asian läpikäymisessä, elävöittää asiaa sekä parantaa muistamista. Havainnollistamisessa pitää muistaa, että havainnointi on selkeää ja tukee tarvittavaa tietoa. (Kielikeskus.jyu.fi. Havainnollistaminen.)

Hahmottamisella on monta määritelmää, riippuen siitä missä yhteydessä asiasta puhutaan. Havaitseminen ja hahmottaminen ovat kuitenkin eriasioita, sillä havaitsemisesta tulee hahmottaminen siinä vaiheessa, kun siihen yhdistetään tulkintaa ja aikaisempaa tietoa. Hahmottamisen ja havainnoinnin ero on suuri, sillä hahmottamiseen tarvitaan tietoa ja havainnointiin pelkkä silmä. Kun asia ensin havainnoidaan silmällä, tullaan tieto siirtämään aivoihin, jossa asia voidaan visuaalisesti hahmottaa aikaisempien tietojen pohjalta. Asian merkitys määrittyy vasta näköaistin käyttämissä aivokuoren alueissa. (Isomäki 2015, 14.)

5.1 Visuaalinen viestintä

Kun puhutaan visuaalisesta viestinnästä on mukana pääsääntöisesti kuvitusta, jolloin kuvien väri, värilämpö ja koko ovat oleellisia asioita kuvien katselumiellyttävyydessä. Kuvitus teoksessa tarkoittaa tekstiä ja on laajempi selitys informoitavalle asialle. Jotta kuvat informoivat juuri oikeata asiaa on kuva osattava rajata oikein. Tässä voidaan myös hyödyntää tarkennusta, jolloin informatiivinen kohta tarkennetaan muuta kuvaa enemmän. Asian keskittäminen kuvassa vaikuttaa myös siihen, mitä kuvassa halutaan kertoa. Silmää miellyttävämmäksi kuvaa saadaan valottamalla sitä oikein ja käyttämällä oikeanlaista kontrastia. Kaiken tämän jälkeen luettavuuden helpottamiseksi on oleellista keskittyä kuvituksen ja tekstin sommitteluun sekä aseteluun. (Loiri & Juholin 1998.)

Kuvallisen oppaan rakentamisessa tulee ottaa useampi asia huomioon. Jotta tuotos olisi mahdollisimman helposti luettavissa ja silmälle miellyttävä, tulee ottaa typografia huomioon. Typografian määritelmä koostuu kirjaimista, muotoilusta, kuvituksesta ja vieruksista, joilla tarkoitetaan marginaaleja. Typografia on toisin sanoen teoksen graafinen ulkoasu. Tällä pyritään herättämään mielenkiinto asiaan ja helpottaa luettavuutta. Graafisella ulkoasulla pyritään tuomaan esille sama asia kuin tekstillä. Onnistuneen visuaalisen viestinnän tuotoksessa huomioon on otettava myös paperin väri. Paperin värillä pystytään parantamaan lukukokemusta ja elävöittämään tuotosta. (Loiri & Juholin 1998, 32.)

Visuaalisen viestinnän käsikirjassa käydään läpi tuotoksen suunnittelua, jonka mukaan suunnitelman voisi myös tehdä valmiisiin kaavoihin, joihin olisi painettu sivumallit valmiiksi. Näin tuotoksen raakaversiota on helppo tarkastella ja tekstiä sekä kuvia sijoitella. Tällöin kokonaisuutta pystytään muokkaamaan ja arkkijakoa suunnittelemaan. (Loiri & Juholin 1998, 160-161.)

5.2 Selkokieliisyys

Selkokielellä tarkoitetaan suomen kielen muotoa, joka on kohdistettu henkilöille, joilla ilmenee haasteita lukemisessa tai yleiskielen ymmärtämisessä. Selkokielessä kieli on muokattu yleiskieltä yksinkertaisemmaksi ja näin ollen selkokielen sisältö, sanasto ja rakenne ovat luettavampia ja ymmärrettävämpiä. (Selkokeskus.fi. Määritelmä 2015.) Selkokielestä hyödyn saavat ne henkilöt, joilla puutteet kielitaidossa luovat haasteita arjessa selviytymiseen, opintoihin, työelämään sekä yhteiskunnan asioihin osallistumiseen. Selkokieltä tarvitaan erinäisistä syistä. Ensimmäinen syy, joka voi aiheuttaa selkokielen tarvetta on erilaiset neurobiologiset syyt kuten esimerkiksi kehitysvamma tai lukihäiriö. Toinen asia, joka voi olla syynä selkokielen tarpeeseen on kielitaidon heikkeneminen, johon voi vaikuttaa esimerkiksi muistisairaus. Kolmas syy, joka saa aikaan selkokielen tarvetta on

se, jos henkilön äidinkieli on joku muu kuin suomi tai ruotsi. (Selkokeskus.fi. Kohderyhmät 2015.)

Suomessa selkokieltä tarvitsee selkokeskuksen 2014 arvion mukaan suunnilleen 430 000-650 000 ihmistä, joka tarkoittaa arviolta 8-12% koko väestömäärästä. Näiden ihmisten joukossa on hieman enemmän poikia ja miehiä verrattuna tyttöihin ja naisiin. Selkokieli hyödyttää myös suurta osaa tietynlaisissa tilanteissa, väestömäärästä suunnilleen 20-25%:tia sisältäen myös selkokieltä tarvitsevat henkilöt. Selkokielen tarpeessa on myös vaihteluita ikäkausista riippuen. Selkokeskuksen mukaan eniten selkokieltä tarvitsevat yli 65-vuotiaat henkilöt(15-20%) ja vähiten työkäiset henkilöt(6-10%). Lasten ja nuorten osuus oli 8-12%. Selkokielen tarve on kasvussa ja aikaisempien vuosien aikana tarve on kasvanut erinäisistä syistä kuten ikääntyvien ihmisten, maahanmuuttajien ja erityisoppilaiden määrän kasvun takia. Kun ikääntyneiden ihmisten määrä kasvaa, niin tällöin myös erilaiset sairaudet yleistyvät kuten esimerkiksi muistisairaudet. Yhteiskunnassa tavoitellaan sitä, että ikääntyneet saavat asua omissa kodeissaan niin pitkään kuin pystyvät, jolloin selkokielisille ohjeistuksille on kysyntää. Maahanmuuttajien määrän kasvu aiheuttaa myös selkokielen tarvetta, sillä se on hyödyllinen keino oppia suomea sekä hyvä keino maahanmuuttajalle saada itsensä suomalaiseen yhteiskuntaan mukaan. Myös erityisoppilaiden määrän kasvu aiheuttaa tarvetta selkokielelle, sillä erityisoppilaiden joukossa on paljon niitä, jotka omaavat kielellisiä erityisvaikeuksia. (Selkokeskus.fi. Selkokielen tarve 2015.)

Selkokuvan tarkoituksena on välittää katsojalle kaikki oleellinen. Kuvan katsoja tulkitsee kuvia eri tavoilla ja näin ollen kuvien katsojat voivat tulkita samasta kuvasta erilaisia asioita. Kuvan katsojan tulkintaan vaikuttaa taustalla eri asioita kuten omat kokemukset tai tunteet. Tietysti myös tiedot eri asioista ja asenne vaikuttavat siihen, miten kuvia tulkitaan. Ihminen myös antaa kuville erilaisia merkityksiä. (Virtanen 2014, 129.) Selkojulkaisujen lukijoiden ja tavallisten lukijoiden välillä on eroavaisuuksia kuvanlukutaidoissa. He voivat tulkita kuvan eritavoilla kuin muut lukijat. Selkojulkaisujen lukijoiden tulkinta tekstin ja kuvan välillä on usein voimakas, jolloin oikeanlainen kuva välittää lukijalle oleellisia tietoja ja auttaa innostamaan lukijaa. Näin ollen myös virheellinen kuva tai kuvitus voi vaikuttaa tekstin ymmärtämiseen negatiivisesti. Kuvat ovat erityisen tärkeässä asemassa usealle selkojulkaisujen lukijoille kuten myös julkaisun ulkoasu. Julkaisun kannalta on siis tärkeää, että kuvat ovat laadukkaita. Kuvat myös helpottavat tekstin ymmärtämistä, eikä ymmärtäminen jää pelkästään tekstin varaan. (Virtanen 2014, 130-132.)

6 Projektin vaiheet ja tuotos

Opinnäytetyömme projektin vaiheisiin sisältyy suunnitelman teko, toteutus ja lopuksi arviointi. Aluksi käymme läpi, kuinka opinnäytetyötä on lähdetty suunnittelemaan ja kuinka yhteistyö lähti käyntiin yhteistyökumppanimme kanssa. Tämän jälkeen käsittelemme

toteutusvaihetta, jossa käymme läpi oppaan toteutuksen eri vaiheita sekä sitä, kuinka opas on rakennettu. Ennen arviointia kerromme tuotoksestamme tarkemmin, jonka jälkeen siirrymme koko prosessin arviointiin. Oppaan väliarviointeja tehtiin useampia niin omalta kuin yhteistyökumppanin osalta sekä keräsimme kommentteja ja käyttäjäkokemuksia päiväkodin henkilökunnalta.

6.1 Suunnitteluvaihe

Opinnäytetyö aloitettiin yhteisellä tapaamisella yhteistyökumppanimme kanssa joulukuussa 2016, jossa saimme kuulla heidän toiveet ja vaatimukset. Tapaamisessa keskustelimme uuden oppaan kriteereistä aikaisemmin tehdyn oppaan kautta. Kävimme läpi yhteisiä tavoitteita sekä aikataulua ja päätimme yhdessä, että opas olisi valmis toukokuun loppuun mennessä. Suunnittelimme keskeiset tehtävät ja keskustelimme oppaan tulevasta käytöstä. Opas toteutettaisiin sähköisessä muodossa, mutta myös siten, että se voidaan tulostaa tai painattaa tarpeen mukaan avuksi päiväkodin työntekijöille. Aikomuksena oli toteuttaa työ tiiviissä yhteistyössä yhteistyökumppanin kanssa ja muutoksista sekä toiveista oli tarkoitus keskustella työn edetessä. Uuden oppaan tekemisellä pyrimme vastaamaan yhteistyökumppanimme toiveeseen vaikuttaen samalla heidän työelämäänsä kehittäväällä tavalla.

Yhteistyötiimiimme kuului opinnäytetyön tekijöiden lisäksi Vantaan kaupungin sivistystoimen/varhaiskasvatuksen palveluasiantuntija Nina Konttinen, kieli- ja kulttuurikoordinaattori Nina Thurin sekä varhaiskasvatuksen asiantuntija Ulla Packalén. Oppaan tekemisen ajan aikomuksemme oli toimia vuorovaikutteisessa yhteistyössä tiimien jäsenten kanssa.

Tapaamisen jälkeen, kun olimme saaneet kuulla yhteistyökumppanimme toiveista ja tarpeista, aloimme suunnitella oppaan rakennetta ja koko kokonaisuutta. Mietimme mitä asioita päiväkodin toiminnasta ja arjesta olisi tärkeää tuoda oppaassa esille. Jotta opas olisi tarkoituksenmukainen, osallistuimme maahanmuuttajavanhemmalle pidettävään aloituskeskusteluun. Tämän jälkeen lähdimme luonnostelemaan opasta vihkoon piirtämällä ja kirjoittamalla. Luonnostelun jälkeen pohdimme, onko luonnoksessa mielestämme kaikki oleellinen. Luonnostelun jälkeen suunnittelimme ottavamme yhteistyökumppaniimme yhteyttä mielipiteen saamiseksi. Suunnittelimme myös, missä vaiheessa ensimmäinen versio oppaasta olisi valmis ja mistä olisi tarkoitus lähteä hakemaan palautetta. Alustavasti päätimme, että kysyisimme palautetta yhteistyökumppaniltamme sekä Vantaan Kaupungin eri päiväkodeilta. Palautteen perusteella sitten lähtisimme muokkaamaan opasta paremmaksi. Suunnittelimme myös, että lopullisen version valmistuttua pyytäisimme palautetta ensisijaisesti yhteistyökumppaniltamme.

6.2 Toteutusvaihe

Aloitimme työmme toteuttamisen heti, kun olimme saaneet yhteistyökumppaniltamme mielipiteen luonnostelemastamme oppaasta, jossa käydään läpi varhaiskasvatusta päiväkodin kautta. Jotta opas kuvaisi mahdollisimman realistisesti päiväkodin varhaiskasvatuksen sisältöä, tarvittiin perusteellista perehtymistä varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin ja erityisesti Vantaan kaupungin varhaiskasvatukseen. Yhteistyökumppanimme piti suunnittelemastamme rakenteesta ja kokonaisuudesta sekä kertoi mitä tulisi erityisesti ottaa huomioon opasta rakentaessa. Yhteistyökumppanin erityistoiveet oli ottaa huomioon oppaan ulkonäössä värit ja fontti, kuten Vantaan kaupungin uudessa brändissä vaaditaan (Vantaan brändikirja 2016). Sisällöllisesti painopiste piti pitää selkeydessä, jossa otimme huomioon selkokieliyden ohjeistuksia. Kuten aikaisemmin toteamme teoriaosuudessa, on maahanmuuttajuus kasvussa ja tästä syystä myös tarve selkokieliydellemme on kasvanut.

Yhteistyökumppanimme hyväksytyä ajatuksemme tulevasta oppaasta, siirryimme kartoittamaan tarvittavia kuvia. Aloimme ensin miettimään, minkälaisia kuvia ylipäätään tarvitsemme oppaaseen. Kun olimme miettineet minkälaisia kuvia tarvitsemme, aloimme pohtia mistä eri kuvalähteistä kuvia saisimme. Mietimme, että voisimme mahdollisesti käyttää pixabayn ja papunetin kuvia sekä yhteistyökumppanilta saatuja kuvia. Lähdimme kartoittamaan mitä kuvia olisi mahdollista saada yhteistyökumppanilta ja valitsimme kaikki sellaiset kuvat, joita voisimme mahdollisesti käyttää oppaassamme. Tämän jälkeen lähdimme tarkemmin kartoittamaan pixabayn ja papunetin kuvatarjontaa. Huomasimme, että pystyimme käyttämään tarkoituksenmukaisesti edellä mainittuja kuvalähteitä oppaassamme, sillä kuvat olivat tarkoitukseen tarpeeksi selkeitä ja oikeaa informaatiota välittäviä.

Kuvatarjonnan kartoituksen jälkeen lähdimme selvittämään kuvien käyttöoikeuksia. Pixabayn kuvia saimme aivan vapaasti käyttää ilman kenenkään lupia. Otimme papunettiin yhteyttä selvittääksemme saako heidän kuvia käyttää tällaisessa työssä. Saimme heiltä tarkat ohjeet siitä, miten heidän kuviaan tulisi käyttää. Ohjeiden mukaan saimme luvan käyttää heidän kuviaan oppaassa, sillä opasta ei tulla käyttämään kaupallisissa tarkoituksissa. Meidän kuitenkin piti merkitä lähteet papunetin ohjeiden mukaisesti. Selailimme paljon näiden kolmen kuvalähteen kuvia ja huomasimme, että emme löydäkään kaikkia tarvitsemiamme kuvia oppaaseen. Aloimme heti pohtimaan ratkaisua ja keksimme sen nopeasti. Päätimme ottaa itse loput tarvittavat kuvat.

Emme aluksi olleet suunnitelleet, että tulisimme ottamaan itse kuvia, mutta kuvalähteen kartoituksen jälkeen huomasimme sen olevan järkevä ja välttämätön ratkaisu. Päätimme vielä, että esiinnyimme itse kuvissa, jotta työn tekeminen ei hidastuisi sen takia, että etsisimme tai odottelisimme ketä kuvissa suostuisi esiintymään. Tämä ratkaisu sopi meille molemmille. Mietimme myös mistä saisimme lasten kuvia lisää, sillä niitä tarvitsimme myös

kipeästi. Keksimme mahdollisen ratkaisun pulmaamme. Toisella tämän opinnäytetyön tekijöistä on lapsia ja päätimme, että hän lähtisi keskustelemaan kotona siitä mahdollisuudesta, että lapset voisivat esiintyä oppaassamme. Onneksi saimme luvan siihen ja pääsimme miettimään sitä, millaisia kuvia aiomme ottaa.

Kun olimme tarkistaneet mitkä kaikki kuvat meidän tulisi ottaa itse, aloimme miettiä niiden toteutusta. Pohdimme tarkkaan miten aiomme kuvat toteuttaa, sillä oppaan kohderyhmän kannalta oli oleellista miettiä mitä mikäkin kuva kuvastaa ja välittykö kuvasta oikea viesti. Tällöin katsoimme erityisen tärkeäksi perehtyä visuaaliseen oppimiseen ja viestintään, jotta kuvat olisivat oikeaa asiaa viestittäviä ja kohderyhmän kannalta mahdollisimman selkeitä. Kuvien sisältöjen suunnittelun jälkeen sovimme kuvauspäivät ja lähdimme kuvaamaan tarvittavia kuvia. Kuvauspäivät piti sopia spontaanisti, sillä huomioon tuli ottaa kuvaussää ja valoisuus. Otimme monia erilaisia kuvia, jotta pystyimme valitsemaan juuri sen oikean kuvan, joka kuvastaa parhaiten sitä tietoa mitä halusimme kohderyhmälle välittää. Kuvia otettaessa piti myös huomioida taustan kirjavuus ja tavarun runsaus, jotta selkeys kuvaan tulisi olemaan mahdollisimman hyvä. Saimme luvan yhdeltä Vantaan kaupungin päiväkodilta, että voisimme kuvata siellä, huomioon ottaen että ketään päiväkodin henkilökuntaa tai lapsia ei kuvissa näkyisi. Suurin osa kuvista otettiin päiväkotiympäristössä, jolloin meidän tuli ottaa huomioon päiväkodin rytmi. Näin ollen varmistimme ettemme olisi päiväkodin henkilöstön ja lasten tiellä.

Kaikkien tarvitsemiemme kuvien saannin jälkeen, aloimme kasata ensimmäistä versiota oppaasta. Lähdimme rakentamaan opasta sivu kerrallaan ja mietimme hyvin tarkkaan mitä sivuille laitetaan. Jokaista kuvaa piti myös muokata, jotta kuva näyttäisi mahdollisimman hyvältä ja selkeältä. Kuvat piti myös asetella sivuille hyvin tarkkaan, jotta oppaasta tulisi visuaalisesti miellyttävä. Teimme pikkutarkkoja kuvien ja tekstien muokkauksia ja siirtoja sekä hioimme sivuja kauan mahdollisimman hyvän lopputuloksen takaamiseksi.

Ensimmäisen version valmistuttua lähetimme oppaan yhteistyökumppanillemme ja tapasimme piakkoin version lähettämisen jälkeen. Saimme tapaamisessa positiivista palautetta sekä muutosehdotuksia. Kirjoitimme muutosehdotukset ylös ja tämän jälkeen lähdimme tekemään uutta versiota. Sovimme tapaamisen aikana, että saisimme noin yhden tai kahden viikon kuluessa seuraavan version yhteistyökumppanille nähtäväksi ja tapasimme mahdollisesti uudestaan. Teimme tarvittavat korjaukset ja lähetimme uuden version yhteistyökumppanillemme nähtäväksi. Saimme myös sovittua tapaamisen yhden yhteistyötiimin jäsenen kanssa. Kävimme tapaamisessa opasta läpi ja saimme palautetta, että se oli jo selvästi parempi. Saimme lisää ehdotuksia, joita voisimme miettiä ja kokeilla. Heti tämän jälkeen teimme lisää toivottuja muutoksia sekä kokeilimme eri vaihtoehtoja ja lähetimme oppaan arvioitavaksi, jonka jälkeen sovimme yhteistyötiimin jäsenen kanssa, että

menemme yhdessä testaamaan opasta. Pääsimme mukaan yhteen Vantaan kaupungin päiväkodin aloituskeskusteluun, jossa opasta testattiin maahanmuuttajavanhemman läsnä ollessa. Saimme hyvää palautetta keskusteluun osallistuneen lapsen vanhemmalta. Tämä oli meille hyvin tärkeää, sillä kohderyhmänähän ovat maahanmuuttajavanhemmat ja saimme palautetta kohderyhmään kuulualta. Keskustelun jälkeen teimme vielä pieniä hiomisia oppaaseen ja palautimme sen yhteistyökumppanille.

6.3 Tuotos

Tässä osiossa kuvaamme tuotoksen kokonaisuutta ja sitä miten se on rakennettu ja miksi olemme joihinkin ratkaisuihin päätyneet. Aloitamme tuotoksen esittelyllä, jossa käymme läpi oppaan sisältöä aihe kerrallaan. Tuotoksen esittelyssä nähdään osia oppaan sivuista, mutta liitteenä löytyy opas kokonaisuudessaan. Halusimme kirjoituksen ohella havainnollistaa kuvien kautta lukijoille valintojamme ja tekemisiämme. Tuotoksen esittelyn jälkeen siirryimme kertomaan, mitä asioita meidän tuli ottaa huomioon tuotosta tehdessämme. Lopuksi käymme läpi keskustelua, jossa käsittelemme oppaan käyttömahdollisuuksia niitä perustellen.

6.3.1 Tuotoksen esittely

Opas alkaa kansikuvasta. Kansikuvassa keskityimme otsikkoon, joka piti muokata sen mukaan jotta se olisi tarpeeksi informatiivinen ja lyhyt. Kansikuvan kuvassa halusimme tuoda esiin lapsen päiväkodin arkea ja positiivista ilmettä, jonka vuoksi päädyimme lapsen kuvaan. Huomioimme kuvassa myös värikyyden ja erityisesti oli tärkeää, että kuvassa oleva lapsi olisi iloinen. Asetimme kansilehden kuvan vinottain, jotta se toisi mielenkiintoisen ja vauhdikkaan mielikuvan lukijoille. Kansilehden jälkeen me ja yhteistyökumppanimme koimme tärkeäksi kertoa oppaan tarkoituksesta mahdollisimman lyhyesti, sillä halusimme pitää lukijoiden mielenkiintoa yllä. Kuvaksi valitsimme monikulttuurisuutta kuvaavan kuvan, minkä välityksellä tuomme esiin päiväkodin monikulttuurisuutta, jota yhteistyökumppanimme korosti.

Kuvio 1: Kansikuva

Kuvio 2: Suomen koulujärjestelmä

Oppaan alussa käsittelemme Suomen koulujärjestelmää informatiivisesti ja selkeästi. Havainnollistamme lapsen ikäkehitystä liittäen sen koulujärjestelmään, jotta maahanmuuttajavanhemmat ymmärtävät lapsen ikäkehityksen ja Suomen koulujärjestelmän välisen yhteyden. Varhaiskasvatus-osiossa käymme läpi sitä mistä varhaiskasvatus koostuu, sillä haluamme tuoda esille, että varhaiskasvatus koostuu hoidon, opetuksen ja kasvatuksen osa-alueista muodostaen yhdenmukaisen kokonaisuuden. Oppaan yksi tärkeimmistä asioista oli tuoda esille päiväkodin arkea, jotta maahanmuuttajavanhemmat saavat käsitystä suomalaisesta päiväkodin toiminnasta. Tuotoksessa esittelemme eri toimintoja, joita yleisesti päiväkodeissa tehdään. Kuvaamme oppaassa yhteistyötahot, joiden kanssa

Vantaan kaupungin varhaiskasvatus toimii tarvittaessa. Yhteistyökumppanimme ja me katsoimme kyseisen sivun olevan erityisen merkittävä, jotta maahanmuuttajavanhemmat ymmärtävät, että varhaiskasvatuksen kanssa yhteistyössä toimii muitakin tahoja lapsen kehityksen tukemiseksi.

Oppaassa oli oleellista kuvata perheen tutustuminen päiväkotiin ja sopimusten tekeminen, joilla pyritään kuvaamaan päiväkotiin tutustumisen ja sopimusten noudattamisen tärkeys. Halusimme korostaa tutustumisen tärkeyttä, sillä päiväkodin henkilökunnan ja lapsen kannalta on erityisen oleellista, että vanhemmat osallistuvat päiväkotiin tutustumiseen lapsen kanssa. Tutustuminen päiväkotiin tapahtuu pehmeän laskun avulla, jolloin lapsi pikkuhiljaa totutetaan päiväkoti ympäristöön. Pehmeälasku kuvataan oppaassa siten, että jokaisen tutustumisjakson päivät ovat eripituisia, mutta toistaen samaa kaavaa. Alkuun lapsi saapuu tutustumaan vanhemman kanssa, jonka jälkeen hän pienin askelin jää itsenäisesti päiväkotiin. Sivulla havainnollistamme myös sen, että viikonloppuisin ei lapsi päiväkotiin tule. Sopimusten täyttäminen ja noudattaminen ovat erityisen tärkeässä osassa, sillä päiväkodin henkilökunnan tulee tietää lapsen tiedot ja päiväkodissa vietettävä aika. Oppaassa havainnollistetaan sopimuksen täyttöä sekä sovittua hoitoaikaa. Yhteistyökumppanimme halusi erityisesti korostaa sairastumistapauksissa vanhemman yhteydenottoa päiväkotiin. Päiväkodeissa on koettu haasteeksi se, että lasten sairastumisia ei päiväkotiin ilmoiteta tai sairas lapsi viedään päiväkotiin. Oppaassa kuvataan lapsen

Kuvio 3. Päiväkotiin tutustuminen

saapuminen päiväkotiin, jolloin tulee tehdä aamurutiinit. Ennen kuin lapsi jää päiväkotiin, lapsen tulee pestä kädet, vaihtaa sisävaatteet ja pukea tossut jalkaan. Tämän jälkeen vanhempi jättää lapsen päiväkodin henkilökunnan hoitoon. Kuten päiväkotiin saapuminen kuvataan, niin myös lähteminen on tärkeää käydä oppaassa läpi selkeästi. On oleellista, että päiväkodin henkilökunta on tietoinen lapsen lähtemisestä. Erityisesti piti korostaa portin avaamista ja sulkemista, joka aikuisen pitää tehdä.

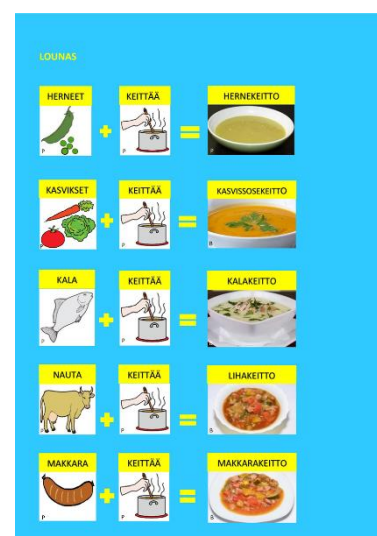

Kuvio 4: Lapsen vaatetus

Yhteistyökumppanimme korosti, kuinka tärkeää on kuvata lapsen vaatetusta päiväkodissa. Päiväkodeissa koetaan, että lapsia saatetaan pukea väärän kokoisiin vaatteisiin, jonka vuoksi koimme tärkeäksi käydä kyseistä asiaa oppaassa läpi. Oikeanlaisen vaatetuksen havainnollistaminen kuvien avulla tuo asiaan selkeyttä ja antaa vanhemmille konkreettisia esimerkkejä. Oppaassa esitellään yksityiskohtaisesti lapsen tarvitsemaa ulkovaatetusta vuodenaikojen mukaan, jotta päiväkodeissa lapsilla olisi säänmukaiset ulkovaatteet. Tärkeää on myös painottaa vaatteiden selkeää merkkäämistä ja varavaatteiden välttämättömyyttä, jotta lapsella olisi varavaatteita aina lokerossa tarvittaessa ja vaatteet olisi merkattu vaatteiden häviämisen tai vaatteiden sekoittumisen välttämiseksi. Oppaan avulla konkretisoidaan

millaisia varavaatteita päiväkodissa tarvitaan sekä pyrimme myös tuomaan esille sukupuolineutraalisuutta vaatteiden kirjossa.

Oppaan lopussa käsitelimme päiväkodin ruokailua. Monelle maahanmuuttajalle suomalainen ruoka on täysin tuntematonta ja näin ollen oppaassa esitellään päiväkodeissa tarjolla olevia yleisimpiä ruokia. Ruokavalintamme pohjautuvat Vantaan kaupungin päiväkodeissa käytettyihin ruokalistoihin. Halusimme esittää ruoka-annokset mahdollisimman informatiivisesti, joten käytimme hajottamistekniikkaa. Hajottamistekniikalla tarkoitamme tässä yhteydessä sitä, että kuvaamme ruoka-aineet ja valmistuksen niin, että kyseisten vaiheiden kautta syntyy ruoka-annos. Tuomme pienillä yksityiskohdilla esille esimerkiksi, että päiväkodeissa käytetty leikkele on kalkkunaa, eikä yleisemmin oletettua porsaanlihaa.

Kuvio 5: Ruoka

6.3.2 Tuotoksessa huomioon otetut asiat

Tuotos on avuksi päivähoiton aloituskeskusteluun, jossa käydään läpi päiväkodin arkea, käytäntöjä ja sopimusasioita. Opas koottiin sen perusteella, että tuotos voidaan julkaista sähköisenä sekä painotuotteena A5 kokoon. Tämä edellytti Word-asetusten määrittelemistä oppaan kannalta oikeaksi. Yhteistyökumppanin fontti, väri ja oppaan koko vaatimukset tuli ottaa tässä kohtaa huomioon. Fonttina käytimme Calibria ja väreiksi määräytyi Vantaan kaupungin brändin mukaiset värit sininen ja keltainen. Kokeilun pohjalta tulimme tulokseen, että taustavärinä käytämme sinistä, sillä keltainen väri taustana teki oppaasta levottoman. Tästä johtuen siniseen pohjaan sijoitetut tekstilaatikat ja osa otsikoista ovat keltaiset, jotta Vantaan kaupungin brändi toteutuisi.

Oppaan tekstin kirjoittamisessa tuli ottaa huomioon tekstin informatiivisuus, selkeys ja jämäkkyyys, sillä tällä tavoin haluttiin opettaa myös maahanmuuttajille suomen kieltä. Tekstin laatu ei saanut olla holhoava tai komentava, sillä oppaalla pyritään ylläpitämään kunnioittavaa sävyä. Mahdollisia valinta mahdollisuuksia tuli välttää oppaan tekstiä kirjoittaessa, sillä asia piti ilmoittaa miten se hoidetaan. Esimerkiksi lauseessa ”Lapsi voi syödä” ei käytetä ”voi” sanaa, vaan asia tulee ilmoittaa ”Lapsi syö”. Tekstejä kirjoittaessa tuli ottaa huomioon selkokieliisyys. Oppaassa käytettiin kuitenkin varhaiskasvatus-sanaa selkokieliisyyden periaatteen vastaisesti. Sana varhaiskasvatus selkokielellä tulisi esittää päivähoitona tai päiväkotina, kuitenkin yhteistyökumppanimme katsoi, että sana varhaiskasvatus tulisi esiintyä oppaassa.

Kuvia käytettäessä halusimme tuoda toistoa, jotta ymmärrys samasta asiasta olisi helpompaa. Esimerkiksi päiväkotiin tuleminen kuvataan useammassa kohdassa samalla kuvalla. Ymmärrystä pyrittiin myös lisäämään samojen henkilöiden kuvaamisella kuten esimerkiksi työntekijä oli aina sama henkilö. Vaatekuvia otettaessa tuli huomioida sukupuolineutraalisuus ja vaihtoehtomahdollisuudet. Esimerkiksi sukkakuvassa tuli olla useampi sukkavaihtoehto, jotta vanhemmalle tuodaan tietoon, että lapselle voi ostaa erilaisia vaatteita, eikä vain yhdenlaisia.

6.3.3 Tuotoksen käyttömahdollisuudet

Mietimme oppaalle erilaisia käyttömahdollisuuksia. Opasta käytetään yhteistyökumppanin toiveiden mukaisesti aloituskeskusteluissa, joissa opasta käydään läpi tietokoneen avustuksella, painettuna tai tulostettuna versiona. Tulostetun version kuvat eivät välttämättä ole tarpeeksi selkeitä ja tarkkoja, joten toivomme, että paperiversiona opas olisi painettu, jolloin kuvanlaatu olisi mahdollisimman hyvä. Tietokoneen avustuksella oppaan läpikäyminen voi olla haasteellista, sillä keskustelun osapuolet sijoittuvat ympäri pöytää, jolloin tietokoneen näytön näkeminen voi olla haastavaa.

Yhtenä mahdollisuutena oppaan läpikäymiseksi olemme miettineet mahdollisuutta käydä opasta läpi maahanmuuttajavanhempien kanssa yhteisessä vanhempainillassa. Jos maahanmuuttajavanhempien kieli on useammalla sama, niin paikalle ei tarvittaisi kuin yksi tulkki. Näin kaupunki pystyisi myös säästämään rahaa tulkin kuluissa ja ajankäytössä. Toisaalta tämä heikentää tulkkien työllistymismahdollisuuksia. Vanhempainillassa opasta voitaisiin näyttää suuremmalle joukolla projektorin kautta. Suuremmalla joukolla keskustelua voi syntyä enemmän ja kysymyksiä saattaa tulla paremmin mieleen. Tämä kuitenkin heikentää yksilöllisen palvelun mahdollisuuden, eikä sovi välttämättä kaikille. Koska päiväkodin voi lapsi aloittaa ympäri vuoden, tuo tällaisten vanhempainiltojen järjestäminen haasteita ja näin myös ne vanhemmat, joiden lapset ovat jo aloittaneet päiväkodin, eivät välttämättä saa tarpeeksi ajoissa tarvittavaa informaatiota. Suurelle samankieliselle joukolla järjestettävä tapaaminen voi tuottaa haasteita ja aikataulullisia ongelmia. Opasta voitaisiin myös käyttää aloituskeskustelussa projektorin välityksellä, jolloin kuvien selkeys korostuisi ja läpikäyminen helpottuisi, ja näin myös perheiden ymmärtäminen saattaisi parantua. Tämä kuitenkin saattaa olla päiväkodeille haasteellista, sillä tällaisten tilojen järjestäminen jokaisen vanhemman kohdalla vanhoissa ja pienissä päiväkodeissa voi olla vaikeaa.

Keskustelujen jälkeen tulimme siihen tulokseen, että parhain mahdollinen käyttövaihtoehto oppaalle on yksilöllinen aloituskeskustelu. Tämä takaa yksilöllisen palvelun sekä parantaa vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan välistä yhteistyötä. Päiväkodin henkilökunnan ja vanhempien yhteistyö on tärkeää, sillä molemmat osapuolet ovat koko lapsen päiväkotiajan päivittäisessä kasvatuksellisessa vuorovaikutuksessa. Aloituskeskustelu takaa keskittymisen yhden perheen asioihin ja sopimusten tekoon. Aloituskeskustelut takaavat myös tulkeille paremmat työllistymismahdollisuudet.

6.4 Projektin arviointi

Projektia arvioitiin useaan otteeseen yhteistyökumppanimme kanssa tapaamisissa keskustellen ja opasta läpi käyden sekä sähköpostin välityksellä. Prosessin edetessä teimme muutoksia yhteistyökumppanimme toiveiden mukaisesti. Lähetimme sähköpostitse myös yhden version oppaasta useaan eri Vantaan kaupungin päiväkotiin kommenttien saamiseksi. Tämän lisäksi teimme omaa arviointia objektiivisesti pohtien tuotostamme. Alkuun arvioimme omaa suunnitelmaa pohtien ja keskustellen, jonka jälkeen pohdimme ja arvioimme jokaista versiota oppaasta, heijastaen arvioinnin annettuihin kriteereihin.

Oppaan valmistumisen loppupuolella lähetimme sähköpostitse yhden version oppaasta useaan eri Vantaan kaupungin päiväkotiin. Pyysimme päiväkodin johtajilta sekä henkilökunnalta mielipiteitä ja kehittämisideoita, jonka pohjalta teimme oppaaseen joitakin muutoksia parantaaksemme oppaan laatua ja käytettävyyttä. Esimerkiksi alkuun oppaassa oli vihreä ja punainen hymiö, mutta punainen hymiö koettiin vihaiseksi. Tällöin vaihdoimme molemmat

hymiöt keltaisiksi, jotta ohjaaminen muuttuisi neutraalimmaksi. Yksi Vantaan kaupungin päiväkodeista käytti kyseistä versiota uuden aamu- ja iltapäiväosapäiväryhmän tutustumistilaisuudessa uusille asiakkaille, jonka perusteella he antoivat meille oppaasta kommentteja. Muutamasta päiväkodista saimme myös kommentteja oppaan sisällöstä ja ulkoasusta. Oppaan ulkoasuun oltiin erittäin tyytyväisiä, sillä se nähtiin eläväisenä, selkeänä ja kiinnostavana. Sisällöllisesti päiväkodeissa jäätiin kaipaamaan varhaiskasvatuksen osa-alueista perusteellisempaa kuvausta. Mainintana oli myös, että kuvissa oltaisiin kaivattu monikulttuurisempaa kirjoa lasten osalta, mutta tätä emme pystyneet toteuttamaan, sillä käytössämme ei ollut kuvia joissa monikulttuurisuus olisi voimakkaasti näkyvillä. Keskustelimme asiasta yhteistyökumppanimme kanssa ja päätimme, että jatkamme mahdollisuuksiemme mukaan. Oppaan versioon kaiken kaikkiaan oltiin tyytyväisiä ja erityistä positiivista palautetta saimme kuvien selkeydestä.

Pääsimme näkemään oppaan testausta toukokuussa Vantaan kaupungin päiväkodissa pidettyyn aloituskeskusteluun. Aloituskeskustelussa käytettiin opasta tarkoituksenmukaisesti ja sen koettiin olevan hyödyllinen. Aloituskeskustelun päätyttyä kyselimme vielä aloituskeskustelussa olleelta maahanmuuttajavanhemmalta ja päiväkodin henkilökunnalta mielipiteitä oppaasta ja kertoman mukaan he olivat tyytyväisiä oppaaseen. Päiväkodin henkilökunnalla ja yhteistyökumppanillamme oli erilaisia näkemyksiä joistakin asioista. Näitä asioita olivat esimerkiksi isojen kirjainten käyttö ja käskymuodot teksteissä. Oppaan toteutus tapahtui kuitenkin yhteistyökumppanimme toiveiden mukaisesti.

Oppaan valmistuttua palautimme oppaan yhteistyökumppanillemme ja lähetimme myös palautekyselyn, joka sisälsi kahdeksan kysymystä. Halusimme arvioinnin kannalta tietää vastaukset näihin kysymyksiin:

- Vastaako oppaan kokonaisuus tarvetta?
- Oppaan toimivuus ja käytettävyys?
- Välittyykö päiväkodin arki ymmärrettävällä tavalla?
- Onko kuvat selkeitä ja oikeaa informaatiota välittäviä?
- Onko opas ulkonäöllisesti miellyttävä?
- Jäikö oppaasta puuttumaan jotain?
- Miten koette yhteistyön toimineen?
- Muita ajatuksia?

Palautekysely ja vastaukset löytyvät opinnäytetyön liitteistä. Palautekyselyn vastausten perusteella olemme yhteistyökumppanimme mielestä onnistuneet meille annetussa tehtävässä ja yhteistyömme heidän kanssaan on ollut sujuvaa, vaikka aikataulullisia haasteita oli hieman. Tietenkin yhteistyökumppanillemme selviää vasta myöhemmin oppaan käytön perusteella,

miten opas käytännössä toimii heidän tarkoituksissaan ja vastaako se silloin tarpeisiin riittävällä tavalla.

6.4.1 Työn tavoitteet ja onnistumisen kriteerit

Koemme, että olemme onnistuneet opinnäytetyössämme ja sen eri prosessin vaiheissa hyvin ja olemme pysyneet aikataulullisissa tavoitteissa. Olemme päässeet kehittämään yhteistyössä työelämän yhteistyökumppanin kanssa heitä hyödyttävän oppaan. Toteutimme varhaiskasvatuksen kuvallisen oppaan maahanmuuttajavanhemmille Vantaan kaupungin sivistystoimelle/varhaiskasvatukselle, jota voidaan hyödyntää työelämässä. Valtakunnallisesti on tilastojen kautta todettu, että maahanmuuttajuus on kasvussa, joten tätä kautta katsomme, että oppaamme hyödyttää niin yhteisöllisesti Vantaan kaupunkia kuin yhteiskunnallisesti koko maata, sillä opas julkaistaan Vantaan kaupungin verkkosivuilla, jolloin se on kaikkien saatavilla. Yhteistyökumppanimme halusi, että teemme heille varhaiskasvatuksen kuvallisen oppaan, joka täyttää heidän tämänhetkiset kriteerinsä. Kriteerit oppaalle olivat selkokieliisyys, kuvien runsas käyttö, ulkoasullisesti Vantaan kaupungin brändin mukainen sekä kokonaisuudeltaan johdonmukainen opas varhaiskasvatuksesta. Opas tuli toteuttaa suomen kielellä pieniä kirjaimia käyttäen sekä pelkistettyjen sanallisten kuvausten avulla. Oleellista oli myös, että oppaaseen sisältyisi kuvallisen ilmaisun keinoin perustoimintatapoja ja käytäntöjä päiväkodin arjesta. Oppaan tuli myös olla informatiivinen sisältäen kuitenkin kaikki oleelliset asiat. Olemme pohtineet käyttäjä- ja kohderyhmän tarpeita. Keskustelun ja oppaan kokeilun kautta olemme pystyneet toteuttamaan käyttäjäryhmän toiveita, sekä selkeyttämään opasta sellaiseksi, että se palvelee kohderyhmää.

Koemme, että olemme tehneet parhaamme, jotta oppaasta olisi hyötyä yhteistyökumppanillemme. Opasta tehdessämme olemme pyrkineet toteuttamaan oppaalle annetut kriteerit mahdollisimman hyvin. Toteutimme kriteerien mukaisesti oppaan suomenkielellä ja edesauttaen oppimista käytimme pieniä kirjaimia sekä pelkistimme sanallista kuvausta. Opasta tehdessämme pyrimme noudattamaan selkokieliisyyden periaatteita, mutta emme pystyneet aina toteuttamaan niitä. Käytimme oppaassa esimerkiksi varhaiskasvatus- sanaa selkokielen periaatteiden vastaisesti, sillä yhteistyökumppanimme katsoivat, että varhaiskasvatus-sana tulisi olla oppaassa. Onnistuimme mielestämme toteuttamaan erityisen tärkeän kriteerin, jolla viittaamme kuvien runsaaseen käyttöön oppaassa. Oppaassa oli oleellista esittää asiat kuvien kautta, jotta maahanmuuttajavanhempien olisi helpompi ymmärtää kuvien avulla heille välitettävä informaatio. Käytimme oppaassa paljon erilaisia kuvia havainnollistamaan tietoa ja suunnittelimme tarkkaan kuvien sisällöt, jotta mahdollisilta väärinymmärryksiltä vältyttäisiin. Emme tietenkään osaa ennakoida miten eri ihmiset tulkitsevat kuvia, mutta kuitenkin pyrimme siihen, että kuvista välittyisi oikea viesti. Näytimme useasti ottamiamme kuvia

ulkopuolisille henkilöille, jotta he voisivat kertoa meille minkälaisia tulkintoja he kuvista muodostavat. Tällöin pystyimme muokkaamaan kuvia ja ottamaan uusia kuvia, jotka välittävät oikeaa informaatiota sekä jättämään pois myös häiriötekijät. Kuten teoriassa käymme läpi visuaalista viestintää, on rajaaminen ja keskittäminen erittäin oleellista kuvia ottaessa, jotta oikea asia tulee esitettyä.

Mielestämme pystyimme noudattamaan Vantaan kaupungin brändin mukaista toteutusta, sillä pystyimme ottamaan huomioon värit ja kuvien laadun, värilämmön ja kuvien eläväisyyden. Toteutimme oppaan wordin avulla ja käytimme niitä värejä ja fontteja, joita meidän oli mahdollista käyttää. Vantaan kaupungin graafikot tulee tekemään lopulliset muutokset edellä mainittujen asioiden kohdalla, jotta tarkka värisävy ja fontti toteutuu. Koemme, että pystyimme luomaan johdonmukaisen kokonaisuuden, joka on myös selkeä ja sisältää tärkeitä asioita päiväkodista. Pohdimme ja kokeilimme paljon, missä järjestyksessä oppaan sivut olisivat loogisia, kuten visuaalisen viestinnän teoriaosuudessa käydään läpi sommittelun ja asettelun tärkeyttä johdonmukaisuuden kannalta. Teimme esimerkiksi niin, että tulostimme oppaan ja vaihtelimme sivujen järjestystä useasti, jotta löydämme oppaan kannalta parhaan lopputuloksen. Visuaalista suunnittelua toteutimme myös siten, että teimme piirrosversion oppaasta. Oppaasta tuli mielestämme suhteellisen pitkä, mutta kuitenkin koemme, että onnistuimme tekemään informatiivisen oppaan. Kykenimme tiivistämään monia asioita edellisestä oppaasta sivumäärällisesti jopa puoleen ja saimme oppaaseen sisällytettyä kaikki tarvittavat ja meiltä pyydetyt asiat.

Perehtymällä ja lukemalla teoriapohjaa, olemme saaneet lisättyä omaa tietopohjaamme maahanmuuttajuudesta, varhaiskasvatuksesta ja visuaalisuudesta. Olemme onnistuneet toimimaan yhteistyössä yhteistyökumppanimme kanssa, jonka kautta moniammatillisuutemme on kehittynyt runsaasti sekä yhteistyökumppanimme on perehdyttänyt meitä tarkemmin Vantaan kaupungin varhaiskasvatuksen toimintaan. Olemme toimineet onnistuneesti tiiviissä yhteistyössä toisen opiskelijan kanssa, jolloin kompromissien teko, pitkäjänteisyys ja joustavuus on parantunut. Koemme, että olemme onnistuneet saavuttamaan opinnäytetyölle asettamamme tavoitteet.

6.4.2 Toteutuksen haasteet ja oman työn arviointi

Opinnäytetyömme prosessi on ollut vivahteikas, joten haasteilta emme ole myöskään onnistuneet välttymään. Opasta tehdessämme havaitsimme, että oppaan tekeminen on aikaa vievää, jolloin aikataululliset asiat oli hyvä sopia suhteellisen tarkkaan, sillä tarvitsimme paljon aikaa oppaan työstämiseen. Tietenkin joustimme myös, sillä aina aikatauluista kiinni pitäminen ei ole ollut mahdollista kuten esimerkiksi sairaustapauksissa tai kuvauspäivien säätilojen takia. Oppaan loppuvaiheessa meille tuli jopa hieman kiire, sillä oli vielä paljon pieniä yksityiskohtia, joita piti hioa. Kiire johtui siitä, kun oppaan tekeminen vei oman

aikansa ja yhden muutoksen jälkeen piti tehdä monta muutosta, sillä esimerkiksi yksi välilyöntikin siirsi kaikkia muitakin kuvia ja tekstejä. Vaikka lopussa tuli hieman hoppu, onnistuimme kuitenkin järjestämään tarpeeksi aikaa, jotta lopputuloksesta tulisi paras mahdollinen. Tämä vaati meiltä joustavuutta ja hyvää asennetta.

Oppinäytetyön raportoinnin koemme onnistuneeksi, sillä kun olemme tehneet työtä kahdestaan, olemme huomanneet, että on hyvä, kun pystymme pohtimaan ja perustelevaan yhdessä työhön liittyviä ratkaisuja. Oppimispäiväkirjojen pitäminen on helpottanut yhdessä käytyjä keskusteluja ja prosessin vaiheiden raportointia.

Projektissa, jossa työskentelee enemmän kuin yksi tulee yleensä aina joitakin erimielisyyksiä, kuten tässäkin tapauksessa kun työskentelee vuoden verran yhdessä tiiviisti. Meillekin on prosessin aikana tullut erimielisyyksiä, mutta olemme kuitenkin selvinneet niistä hyvin keskustelemalla ja kompromisseja tekemällä. Huomasimme, että olemme hyvin erilaisia ihmisiä, mutta kuitenkin onnistuimme hyvin työskentelemään toistemme kanssa.

Oppimisemme kannalta opinnäytetyön tekeminen ja prosessien vaiheiden kokeminen on ollut hyödyllistä ja opettavaista. Olemme päässeet toteuttamaan työtämme yhteistyössä työelämän kanssa, mikä on antanut meille paljon. Olemme työelämän kautta saaneet paljon tärkeitä tietoja varhaiskasvatuksesta ja sen tarpeista, jotka tulevana ammattilaisina pystymme ottamaan huomioon. Olemme oppineet paljon tiimityöskentelystä, sillä olemme noin vuoden verran työskennelleet yhdessä ja olemme hyvin erilaisia ihmisiä, jolloin meidän on pitänyt oppia erityisesti joustavuutta, ymmärtäväsyyttä toisiamme kohtaan sekä kompromissien tekoa. Koemme, että yhdessä työskentelystämme on ollut hyötyä tulevaisuutemme kannalta, sillä työelämässä tulemme törmäämään erilaisiin ihmisiin niin asiakkaisiin kuin työkavereihinkin.

Olemme myös oppineet teoriapohjamme työstämisen kautta maahanmuuttajuudesta, varhaiskasvatuksesta sekä visuaalisuudesta. Koemme, että maahanmuuttajuuteen perehtyminen on ollut erityisen oleellista, sillä varhaiskasvatuksessa ja muutenkin yhteiskunnassamme maahanmuuttajien osuus on merkittävässä nousussa, ja tulevana sosiaalialan ammattilaisina meidän on tärkeää tietää maahanmuuttajuuteen liittyvistä asioista. Tietenkin oleellista on ollut myös varhaiskasvatukseen perehtyminen, sillä haluamme tulevaisuudessa työskennellä varhaiskasvatuksessa, jolloin esimerkiksi yhteistyö vanhempien kanssa on hyvinkin ajankohtainen aihe. Visuaalisuuteen on myös ollut erityisen tärkeä perehtyä, sillä esimerkiksi kuvien käyttöä sosiaalialan työssä on paljonkin, jolloin meidän on hyvä tietää asioista kuten visuaalisesta oppimisesta ja visuaalisesta viestinnästä sekä siitä miten voimme hyödyntää kuvia sosiaalialan työssä.

6.4.3 Opinnäytetyön jatkokehittämisehdotukset

Olemme miettineet jatkokehittämisehdotuksia opinnäytetyöllemme. Mielestämme olisi mielenkiintoista saada myöhemmin lukea opinnäytetyö, jossa olisi tutkittu työstämämme oppaan käyttäjäkokemuksia joko kohderyhmän osalta tai varhaiskasvatuksen ammattilaisten osalta. Tietenkin kiinnostavinta ja opettavaisinta olisi kuulla molempien sekä kohderyhmän että varhaiskasvatuksen ammattilaisten käyttäjäkokemuksia. Toisena jatkokehitysehdotuksena voisi olla uuden oppaan työstäminen tutkittujen käyttäjäkokemusten perusteella. Olisi kiintoisaa ja hauskaa nähdä minkälaisen oppaan jotkut toiset opiskelijat tekisivät. Palautteiden perusteella opasta voitaisiin kehittää laajemmaksi kuvaukseksi varhaiskasvatuksesta. Tulevaisuudessa oppaan voisi kääntää myös muille kielille, jotta ymmärrys varhaiskasvatuksesta maahanmuuttajien parissa paranisi ja tarjoaisi tasa-arvoisemman aseman maahanmuuttajavanhemmille.

7 Eettisyys ja pohdinta

Mielestämme opinnäytetyömme tekeminen toiminnallisena opinnäytetyönä oli meille ammattitaitoamme kehittävä projekti, sillä saimme työstää työelämän tarpeiden mukaisen työn. Koemme, että oppaan tekemisestä on ollut hyötyä meille ja yhteistyökumppanillemme. Oppaan työstämisen kautta tietomme ja taitomme ovat päässeet kehittymään erityisesti maahanmuuttajuudesta sekä visuaalisuudesta. Tietenkin olemme oppineet arvokkaita asioita myös varhaiskasvatuksesta, mutta kuitenkin koemme, että varhaiskasvatus on meille hieman tutumpaa kuin visuaalisuuteen ja maahanmuuttajuuteen liittyvät asiat, sillä olemme opiskelleet eniten varhaiskasvatukseen liittyviä asioita. Mielestämme kertaus ja uusista näkökulmista tarkasteleminen tutumpiin asioihin ei kuitenkaan ole hyödytöntä, sillä aina oppii jotain uutta ja asioita pystyy tarkastelemaan eri näkökulmista. Luulemme, että yhteistyökumppanimme myös hyötyy oppaasta, sillä saimme heiltä myönteistä palautetta ja oppaalle oli tarvetta. Saimme myös päiväkodeilta palautetta siitä, että opas nähdään tarpeellisena ja hyödyllisenä. Me, emmekä yhteistyökumppanimme eivätkä Vantaan kaupungin päiväkotien henkilökunta voi tietää etukäteen kuinka käytännöllinen ja hyödyllinen opas loppujen lopuksi tulee heidän työssään olemaan. Emme kuitenkaan koe, että olisimme tehneet turhaa työtä, vaikka opas ei lopulta sopisikaan täysin heidän käyttötarkoituksiinsa. Oppaalle on kuitenkin nähty tarve ja me lähdimme työstämään opasta meille annettujen tietojen perusteella mahdollisimman käyttökelpoiseksi.

Koemme myös, että opas voi hyödyttää maahanmuuttajavanhempia, sillä kielihaasteiden vuoksi heille tarjotaan konkreettinen opas avuksi ymmärtämisen parantamiseksi ja oikean informaation välittämisen tueksi. He pääsevät oppaan avulla tutustumaan suomalaisen päivähoitoon ja sen arkeen. Miksi emme antaisi maahanmuuttajille tätä mahdollisuutta? Sosiaalialalla työskentelevien pitää osoittaa kunnioitusta asiakkaitaan kohtaan sekä edistää

heidän ihmisoikeuksiaan (Talentia.fi. Arki, arvot ja etiikka 2017, 11). Mielestämme opas edistää maahanmuuttajavanhempien mahdollisuutta tutustua suomalaiseen päivähoitoon ja näin ollen heille tarjoutuu väylä, jonka avulla heidän ihmisoikeudet toteutuvat paremmin. Kaikki omaavat ihmisoikeudet, joten miksi emme tulevana sosiaalialan ammattilaisina pyrkisi edistämään niitä?

Työstimme oppaan niin, että se voidaan julkaista sähköisessä tai painetussa muodossa sekä oppaan voi myös tulostaa. Ensimmäisesti opas julkaistaan sähköisessä muodossa, mutta tarpeen mukaan yhteistyökumppanimme voi painattaa sen, jos he kokevat sen tarpeelliseksi. Pohdimme paljon opasta tehdessämme, kumpi julkaisu olisi kohderyhmän kannalta parempi: sähköinen vai painettu? Molemmissa on sekä hyviä että huonoja puolia. Sähköinen opas tulee olemaan kätevä, sillä sen voi sitten käydä itsekkin katsomassa Vantaan Kaupungin nettisivuilta. Se on myös tarpeen tullen saatavilla, sillä se on internet-sivuilla. Sähköisessä oppaassa erittäin hyvänä puolena on mielestämme se, kun kuvat näkyvät selkeästi ja niitä pystyy vielä isontaa, jos haluaa nähdä kuvia lähempää. Tämä on mielestämme tärkeää, sillä kuvat ovat oleellisimmassa asemassa oppaassamme, joten niiden pitää näkyä hyvin oikean viestin välittämisen kannalta. Sähköisen oppaan pystyy myös kätevästi tulostamaan ilman suurempaa vaivannäköä, jolloin sitä pystyy käyttämään ilman tietokoneen jatkuvaa läsnäoloa. Käytettävyyden kannalta on huonompi, jos opasta ei pysty tulostamaan värillisenä. Jos opas tulostetaan mustavalkoisena niin siinä tapauksessa kuvat muuttuvat epäselviksi. Opashan oli myös A5- kokoon tehty, mikä tekee kuvista vielä pieniä tulostettuna. Tällöin pitäisi olla mahdollista tulostaa opas värillisenä, jotta kuvista saa selvää ja informaatio saadaan välitettyä. Mitä hyötyä oppaasta olisi, jos kuvista ei näkyisi selkeästi asioita? Se ei silloin olisi avuksi riittävällä tavalla.

Painettu versio voisi siinä mielessä olla hyvä olla olemassa Vantaan päiväkodeissa, sillä sähköinen versio tietokoneelta näytettynä voi osoittautua haasteelliseksi ja aikaa vieväksi. Jos työntekijä esimerkiksi istuu pöydän toisella puolella ja vanhempi toisella puolella pöytää, niin tällöin oppaan näyttäminen tietokoneen avulla ei ole välttämättä käyttäjäystävällistä. Jos taas käytössä on tabletti eikä tietokone niin tilanne on helpompi ja parempi, sillä tabletin pystyy asettamaan keskelle pöytää niin, että vanhempi näkee näytön hyvin ja työntekijä myös näkee missä mennään, vaikka tabletti onkin väärinpäin. Painettu versio olisi siinäkin mielessä hyvä, jos internetin kanssa tuleekin jotain pulmaa eikä opasta saada avattua, silloin kun sitä tarvitaan. Mielestämme olisi hyvä, jos päiväkodeissa opasta olisi tietenkin sähköisesti saatavilla ja myös niin, että se olisi aina saatavilla joko värillisenä tulostettuna tai painettuna. Näin pystyisi varmistamaan, ettei verkkoyhteyksien, tietokoneiden tai tablettien pulmat pääse vaikeuttamaan aloituskeskustelua. Koemme, että näihin vaikeuksiin olisi oleellista varautua etukäteen, jotta ne eivät tule yllätyksenä, eikä myöskään kävisi niin, että opasta ei olisikaan saatavilla silloin kun sitä tarvitaan.

Pohdimme oppaan tekemisen aikana paljon millaiset kuvat ja tekstit havainnollistavat asioita parhaiten. Minkälainen kuva on tarpeeksi selkeä? Onko kuvan tausta hyvä, vai viekö se huomion? Viestittääkö kuva sitä mitä haluamme sillä viestittää? Onko kuvan valaistus ja värit kohdillaan? Näihin asioihin jouduimme kiinnittämään paljon huomiota. Kuvasta, joka ei ole tarpeeksi selkeä kokonaisuudeltaan sisältäen valaistuksen, värit ja taustan ei voi myöskään välittyä oikea viesti. Nämä olivat erityisen tärkeitä asioita. Jos taustalla oli esimerkiksi kuvaa häiritseviä asioita, jouduimme siirtämään niitä tai sitten kuvata muualla. Meidän piti ottaa myös esimerkiksi huomioon, ettei ole liian pimeää, sillä tällöin kuvasta ei olisi tullut hyvä. Mietimme kuvien kokonaisuuden tarkkaan, sillä se vaikuttaa suurelta osin mielestämme siihen saammeko oikean viestin välitettyä kuvien avulla. Miksi ottaisimme kuvia liian pimeässä? Miksi antaisimme taustan häiriötekijöiden sekoittaa kuvia? Emmehän me halunneet tuottaa sekavaa lopputulosta. Teimme myös paljon sitä, että kysyimme ulkopuolisilta mielipiteitä kuvien selkeydestä ja siitä mikä viesti heille välittyy kuvien kautta. Emme mielestämme voineet luottaa vain omaan mielipiteisiimme, sillä meidän tiesimme mitä haluamme kuvissa välittää, jolloin olisimme saattaneet automaattisesti nähdä sen mitä me haluamme nähdä. Tämän takia oli erityisen tärkeää kysyä muiden mielipiteitä.

Mietimme tekstien osalta sitä, kumpi olisi parempi: pikkukirjaimet vai tikkukirjaimet? Tämä oli selvästi makukysymys, sillä itse olisimme valinneet tikkukirjaimet ja yhteistyökumppanimme pikkukirjaimet, kun taas toinen päiväkodin henkilökunnasta olisi halunnut pikkukirjaimet ja toinen taas tikkukirjaimet. Neuvoteltuamme yhteistyökumppanin kanssa päädyimme pikkukirjaimiin, sillä pikkukirjainten kautta maahanmuuttajavanhemmille haluttiin opettaa myös suomen kieltä. Koemme, että hyvä asia on myös se, että pikkukirjaimet eivät vie niin paljon tilaa oppaan sivuilla, jolloin kuville jäi paremmin tilaa. Kaikissa valinnoissa on sekä ne hyvät ja huonot puolet sekä mieltymyksiä on niin monta kuin on ihmisiäkin.

Pohdimme usein opasta tehdessämme tekstien sanamuotoja. Mietimme paljon sitä, millä tavoin vanhemmat saattavat tekstit kokea. Keskustelua herätti aluksi ensimmäisessä oppaan versiossa esiintyvä käskevä muoto, jonka yhteistyökumppanimme koki liian holhoavaksi. Onko teksti liian holhoavaa, jos halutaan painottaa joidenkin asioiden tärkeyttä, esimerkiksi sitä että "aikuinen aina sulkee portin" tai "Muista!", jolloin huutomerkillä halutaan painottaa asian tärkeyttä. Onko tämäkin mielipidekysymys? Joistakin päiväkodeista toivottiin, että näitä asioita painotetaan, sillä käskymuoto ohjaa selkeämmin toimimaan päiväkodin toiveiden mukaisesti.

Pohdimme opasta tehdessämme usein sitä, miten maahanmuuttajaperheet pystyvät sisäistämään ja vastaanottamaan kaiken oppaan sisältämän massiivisen informaation?

Oppaassa selvennetään paljon asioita ja maahanmuuttajavanhempia, jolla ei ole aikaisempaa tietoa suomalaisesta päiväkotijärjestelmästä, joutuisi vastaanottamaan ja sisäistämään hyvin paljon tietoa lyhyessä ajassa. Onko tämänkaltainen opas liikaa maahanmuuttajavanhemmille, joilla ei välttämättä ole minkäänlaista tietoa Suomen kulttuurista ja tavoista? Kokevatko he, että heiltä vaaditaan liikaa? Mietimme myös sitä, kun oppaassa esitellään varavaatteita, niin kuinka köyhillä perheillä on varaa hankkia kaikki ne asiat mitä päiväkodeissa odotetaan. Millaisia tuntemuksia tällöin vanhemmille tulee? Vaaditaanko vanhemmilta liian suurta rahallista panostusta päiväkotia aloitettaessa? Kokevatko vanhemmat riittämättömyyttä, jos he eivät voikaan hankkia kaikkia odotettuja asioita?

Mietimme myös, miten opas hyödyttää yksilöllisesti, yhteisöllisesti ja yhteiskunnallisesti? Pohdimme tätä paljon, sillä mielestämme on oleellista, että mietimme oppaan hyötyjä laajemmin, jotta osaamme perustella miksi opasta tarvitaan ja miksi teimme sellaisen. Ammattina sosionomin- kirjan kirjoittajat viittaavat sosiaalialan ammattikorkeakouluverkostoon, jonka mukaan sosionomin tulee toimia tasa-arvoa ja suvaitsevaisuutta edistävällä tavalla sekä tavoitella huono-osaisuuden ehkäisemistä niin yksilöllisesti, yhteisöllisesti sekä yhteiskunnallisesti. (Mäkinen, Raatikainen, Rahikka & Saarnio 2011, 166.) Koemme, että oppaalla on mahdollista vaikuttaa jokaiseen tasoon. Näemme, että yksilöllisesti opas hyödyttää maahanmuuttajavanhempaa, jonka lapsi on aloittamassa päivähoiton. Maahanmuuttajavanhempia saa tarvitsemiaan tietoja oppaan kautta ja näin ollen pystyy paremmin ymmärtämään suomalaista päivähoitoa. Opashan parantaa myös maahanmuuttajavanhemman osallisuutta. Sehän on tärkeää, että ihmisten osallisuutta pyritään parantamaan, eikö totta? Yhteisöllisesti opas hyödyttää Vantaan kaupungin päiväkoteja sekä maahanmuuttajavanhempia. Työntekijät saavat aloituskeskusteluun avukseen oppaan, jota he voivat käyttää hyödyksi työssään ja maahanmuuttajavanhemmat saavat tukea asioiden ymmärtämiseen ja näin ollen myös pystyvät osallistua paremmin omien asioiden hoitamiseen. Yhteiskunnallisesti oppaasta voisi olla hyötyä silloin kun opas on nähty hyvänä apuna aloituskeskusteluihin ja sitä alettaisiin käyttää muissakin kunnissa. Oppaan olemassaolo voisi myös muistuttaa ja herättää keskustelua siitä, kuinka tärkeää on taata maahanmuuttajille erilaisia palveluja ja menetelmiä heidän kotoutumisen tueksi. Mielestämme opas on myös auttamassa tasa-arvon takaamisessa, sillä sen avulla maahanmuuttajavanhempia saa tasa-arvoista palvelua ja tukea informaation ymmärtämiseen. Eikö tasa-arvo ole yksi yhteiskuntamme peruspilareista? Eikö meidän tulevana sosiaalialan ammattilaisina pitä pyrkiä mahdollisimman tasa-arvoiseen yhteiskuntaan?

Mielestämme käytännön asiat olivat oleellisessa osassa työtämme. Meidän tuli selvittää tutkimuslupien tarve koskien työtämme. Tämähän on todella tärkeä asia opinnäytetyötä tehdessä. Eihän ammattikorkeakoulussa voi tehdä opinnäytetyötä, jos tätä asiaa ei selvitä. Vantaan kaupungin sivistystoimen/varhaiskasvatuspalvelujen yhteistyökumppanin ilmoituksen

mukaan emme tarvinneet opinnäytetyön toteuttamiseen tutkimuslupaa, sillä tutkimuslupien myöntäjänä toimi itse yhteistyökumppanimme. Meillä kävi hyvä tuuri, ettei meidän tarvinnut erikseen hakea tutkimuslupaa, sillä se on yksi vaihe opinnäytetyössä, joka voi viedä aikaa. Pääsimme aloittamaan työskentelyn heti, mikä helpotti aikataulutusta.

Kuvien käytön luovallisuuden selvittäminen oli tärkeässä asemassa työssämme. Käytimme Vantaan kaupungin sivistystoimelta/varhaiskasvatukselta saatuja kuvia, jolloin kuvien käyttö oli luovallista. Pixabayn kuvia sai käyttää ihan vapaasti, jolloin kuvien käyttö oli täysin luovallista. Halusimme käyttää myös papunetin kuvia ja selvitimme heiltä kuvien käytön luovallisuuden ja toimimme ohjeiden mukaan. Sitten otimme vielä itse kuvia. Työmme kannalta oli todella tärkeää selvittää kuvien käyttöoikeudet ja lähteiden merkintätavat, sillä emme halua joutua myöhemmin ongelmiin hoitamattomien asioiden takia. Jos emme selvittäisi kuvien käyttöoikeuksia ja käyttäisimme ilman lupaa kuvia, niin silloinhan me syllistyisimme tekijänoikeusrikokseen. On eettisesti oikein selvittää saako kuvia edes käyttää ja mihin tarkoituksiin niitä saa käyttää. Teimme yhteistyökumppanimme kanssa kuvien käyttöoikeus- ja vastuuvapautussopimuksen, joka sisältää merkittäviä asioita kuten sen, että me emme ole vastuussa yhteistyökumppaniltamme saatujen kuvien julkaisuluvista ja käyttöoikeuksista. Mehän emme opiskelijoina pysty tietämään heidän kuvien julkaisu- ja käyttöoikeuksista vaan yhteistyökumppanimmehan tietää ne asiat. Sopimukseen oli myös kirjattu, että kuvissa tulee olla lähdemerkinnät ja oppaan lopussa lähdeluettelo, sillä esimerkiksi papunetin kuvissa pitää olla lähdemerkinnät ja lopussa lähdeluettelo. Papunetin kuvia saa käyttää, jos merkitsee lähteet ja kuvia käyttää ei-kaupallisissa tarkoituksissa. Mehän tekisimme eettisesti ja tekijänoikeudellisesti väärin jos emme toimisi saamiemme ohjeiden mukaisesti.

Mietimme paljon myös sitä, miten pystyisimme ottamaan huomioon sukupuolineutraalisuuden kuvissa. Mietimme asiaa ja tulimme siihen tulokseen, että oppaan vaateosiossa pystyisimme huomioida sukupuolineutraalisuuden. Teimme niin, ettemme nimenneet, mitkä vaatteista kuvaavat poikien tai tyttöjen vaatteita. Voihan poika käyttää vaaleanpunaisia vaatteita ja tyttö vihreitä tai sinisiä vaatteita. Emme tiedä onnistuimmeko huomioimaan sukupuolineutraalisuutta tarpeeksi, sillä kuvista voi mielestämme tulkita, että vaaleanpunainen ulkopuku kuvastaa tyttöjen vaatetta ja sininen ulkopuku poikien vaatetta. Vai onko nämä vai omia tulkintojamme kuvista? Onko meidän itsemme päähän pinttynyt ajatus, että pojille sinistä ja tytöille vaaleanpunaista, ja tämän vuoksi tulkitsemme kuvia noin? Mitä jos joku muu tulkitsee aivan eri tavalla? Mitä jos olemme sekä onnistuneet että epäonnistuneet sukupuolineutraalisuuden huomioon ottamisessa riippuen katsojista? Totesimmehan aikaisemmin teoriassa ihmisten tulkitsevan samoja kuvia eritavoilla.

Miten koemme opinnäytetyön prosessin menneen? Koemme, että opinnäytetyöprosessi on ollut monipuolinen, vivahteikas ja tunteikas. Opinnäytetyön prosessin aikana tunteet ovat vaihdelleet laidasta laitaan alakulosta innostuneisuuteen, ärsytyksestä iloisuuteen sekä stressaavuudesta leppoisuuteen. Välillä työ on innostanut enemmän ja välillä vähemmän. Motivaatio on saattanut olla laskussa joissakin prosessin vaiheissa, mutta se ei kuitenkaan mielestämme tarkoita, että olisimme sinä aikana tehneet huonompaa työtä. Emme koe niin, vaan koemme että motivaation puute kuuluu näin ison työn prosessin vaiheisiin. Kun työ on innostanut enemmän, kokemuksemme on tietenkin positiivisempi, sillä innostus lisää motivaatiota. Mutta tulisiko siitäkään mitään, jos koko ajan olisi vain innostunut? Silloinhan voisi käydä jopa niin, että on niin innostunut kaikesta ja ideoita täynnä, ettei pysty esimerkiksi rajaamaan aihetta kunnolla. Koemme, että sekä innostus että motivaationpuute ovat osa prosessia ja molempia tarvitaan jonkun verran. Ei siitäkään mitään tulisi, jos motivaation puute vaivaisi suurimman osan aikaa. Valmistuisiko työ koskaan?

Miten yhteistyömme on sujunut? Voisimme sanoa, että opinnäytetyöprosessin tavoin yhteistyömme on vaihdellut. Välillä on tuntunut siltä, että miksi edes teemme työtä yhdessä ja välillä taas siltä, että yhteistyö sujuu loistavasti. Uskomme, että nämäkin tunnetilat kuuluvat prosessin vaiheisiin ja ovat yleisiä muillakin opiskelijoilla jotka tekevät opinnäytetyön parityönä. Eikö se vasta olisi kummallista, jos koko ajan sujuisi hyvin? Kyse on kuitenkin ihmissuhteista, joihin vaikuttaa moni asia, kuten väsymys, kiire jne. Olemme kuitenkin ihmisiä emmekä robotteja, emmekä aina jaksaa olla iloisia tai innostuneita, emmekä myöskään aina ole surullisia tai voimattomia. Vaikka aikaisemmin raportissamme totesimme olevamme aika erilaisia ihmisiä, koemme että se ei kuitenkaan ole ollut meille este, enemmänkin motivoiva asia. Olemme joutuneet oppimaan kärsivällisyyttä, joustavuutta sekä ymmärtäväisyyttä toisiamme kohtaan ja etenkin tekemään kompromisseja. Mielestämme tämä on ollut hyvää harjoitusta tulevaisuutta ajatellen, sillä asiakkaita ja työkavereita on monenlaisia. Millaisia sosiaalialan ammattilaisia meistä tulisikaan, jos emme osaisi toimia erilaisten ihmisten kanssa?

Lähteet

Painetut lähteet:

Airaksinen, T & Vilkkä, H. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Alitolppa-Niitamo, A. 1993. Kun kulttuurit kohtaavat. Helsinki: Suomen mielenterveysseura & Sairaanhoidajien koulutussäätiö.

Alitolppa-Niitamo, A, Fågel, S & Säävälä, M (toim.). 2013. Olemme muuttaneet - ja kotoudumme. Maahan muuttaneen kohtaaminen ammatillisessa työssä. Helsinki: Väestöliitto.

Frisk, O & Tulkki, H. 2005. Kulttuuriavain. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.

Halme, K & Vataja, A. 2011. Monikulttuurinen varhaiskasvatus ja esiopetus. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Isomäki, H. 2015. Ymmärrämmekö näkemäämme? Visuaalisen hahmottamisen häiriöt. Jyväskylä: Niilo Mäki Instituutti.

Järvinen, M. Laine, A & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.

Kaskela, M & Kekkonen, M. 2007. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Vaajakoski: Stakes.

Kaukkila, V & Lehtonen, E. 2008. Ryhmästä enemmän. Käsikirja ryhmänohjaajan taitoja tarvitsevalle. Helsinki: Suomen Mielenterveysseura & Laadukasta kulttuuria vapaaehtoistyöhön -hanke.

Loiri, P & Juholin, E. 1998. Huom! Visuaalisen viestinnän käsikirja. Helsinki: Inforviestintä Oy.

Mäkinen, P. Raatikainen, E, Rahikka, A & Saarnio, T. 2011. Ammattina sosionomi. Helsinki: WSOYpro Oy.

Pollari, J & Koppinen, M- L. 2011. Maahanmuuttajan kohtaaminen ja opettaminen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Rasilainen, L. 2016. Kotoutuminen kuntoon! Ehdotuksia kotoutumista tukevan koulutuksen parantamiseksi. Helsinki: Vihreä Sivistysliitto ry.

Räty, M. 2002. Maahanmuuttaja asiakkaana. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Säävälä, M. 2011. Perheet muuttoliikkeessä. Perustietoa maahan muuttaneiden kohtaamiseen. Helsinki: Väestöliitto, Väestötutkimuslaitos.

Varhaiskasvatussuunitelman perusteet. 2006. Vaajakoski: Stakes.

Virtanen, H. 2014. Selkokielen käsikirja. Helsinki: Kehitysvammaliitto ry & Oppimateriaalikeskus Opike.

Sähköiset lähteet:

Ekonomivalmennus.com. Visuaalinen oppimistyyli. Ekonomivalmennus. Viitattu 21.6.2017. <http://www.ekonomivalmennus.com/opiskelijapalaute/oppimistavat-ja-oppimistyyli/visuaalinen-oppimistyyli>

Kielikompassi.jyu.fi. Havainnollistaminen. Jyväskylän yliopisto Kielikeskus. Viitattu 22.6.2017.
https://kielikompassi.jyu.fi/puheviestinta/tietomajakka/maja_perusteita_havainnollistaminen.shtml

Oph.fi. Esiopetukseen osallistuminen. Opetushallitus. Viitattu 9.8.2017.
http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/esiopetus/esiopetukseen_osallistuminen

Räsänen, R. Jokikokko, K. Järvelä, M-L & Lamminmäki-Kärkkäinen, T. 2002. Interkulttuurinen opettajankoulutus. Utopiasta todellisuudeksi toimintatutkimuksen avulla. Oulu: Oulun yliopisto. Viitattu 14.7.2017. <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9514268075.pdf>

Selkokeskus.fi. Kohderyhmät. 2015. Selkokeskus. Viitattu 25.6.2017.
<http://selkokeskus.fi/selkokieli/kohderyhmat/>

Selkokeskus.fi. Määritelmä. 2015. Selkokeskus. Viitattu 25.6.2017.
<http://selkokeskus.fi/selkokieli/maaritelma/>

Selkokeskus.fi. Selkokielen tarve. 2015. Selkokeskus. Viitattu 25.6.2017.
<http://selkokeskus.fi/selkokieli/tarvearvio/>

Talentia.com. Arki, arvot ja etiikka. Sosiaalialan ammattihenkilön eettiset ohjeet. 2017. Sosiaalialankorkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry. Viitattu 1.8.2017.
<http://talentia.e-julkaisu.com/2017/eettiset-ohjeet/>

Tilastokeskus.fi. Muuttoliike 2016. 2017. Tilastokeskus. Viitattu 3.7.2017.
http://tilastokeskus.fi/til/muutl/2016/muutl_2016_2017-05-17_fi.pdf

Tilastokeskus.fi. Väestörakenne 2016. 2017. Tilastokeskus. Viitattu 3.7.2017.
http://tilastokeskus.fi/til/vaerak/2016/vaerak_2016_2017-03-29_fi.pdf

Vantaa.fi. Hae varhaiskasvatukseen. Vantaa. Viitattu 17.2.2017.
http://www.vantaa.fi/varhaiskasvatus_ja_koulutus/varhaiskasvatus/hae_varhaiskasvatukseen

Vantaa.fi. Lapsi varhaiskasvatuksessa. Vantaa. Viitattu 17.2.2017.
http://www.vantaa.fi/varhaiskasvatus_ja_koulutus/varhaiskasvatus/lapsi_varhaiskasvatuksessa

Vantaa.fi. Tietoa Vantaan väestöstä. Vantaa. Viitattu 3.7.2017.
http://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/tietoa_vantaasta/tilastot_ja_tutkimukset/vaesto_ja_ennuste

Vantaa.fi. Varhaiskasvatuksen eri palvelut. Vantaa. Viitattu 17.2.2017.
http://www.vantaa.fi/varhaiskasvatus_ja_koulutus/varhaiskasvatus/palvelut

Vantaa.fi. Varhaiskasvatuksessa aloittaminen. Vantaa. Viitattu 17.2.2017.
http://www.vantaa.fi/varhaiskasvatus_ja_koulutus/varhaiskasvatus/aloittaminen

Vantaa.fi. Väestörakenne. 2017. Vantaa. Viitattu 3.7.2017.
http://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/132652_Vaestorakenne_2016-2017.pdf

Julkaisemattomat lähteet:

Vantaan brändikirja. Brändistrategia ja visuaalinen identiteetti. 2016. Vantaa.

Kuviot

Kuvio 1: Kansikuva	27
Kuvio 2: Suomen koulujärjestelmä.....	28
Kuvio 3. Päiväkotiin tutustuminen	28
Kuvio 4: Lapsen vaatetus	29
Kuvio 5: Ruoka.....	29

Liitteet

Liite 1: Varhaiskasvatuksen kuvallinen opas	46
Liite 2: Kuvien käyttöoikeus ja vastuuvapautus	77
Liite 3: Palautekysely	78

Liite 1: Varhaiskasvatuksen kuvallinen opas

VARHAISKASVATUKSEN KUVALLINEN OPAS

Tervetuloa päiväkotiin

Tämä opas on tarkoitettu avuksi aloituskeskusteluun. Oppaan avulla kerrotaan päiväkodin toiminnasta ja arjesta. Oppaan kuvat helpottavat ymmärtämistä.

Tekijät:

Netta Niittynen & Outi Viuha

Laurea-ammattikorkeakoulun opinnäytetyö
yhteistyössä Vantaan kaupungin sivistystoimi/varhaiskasvatus

SISÄLLYSLUETTELO

Päiväkoti ja koulu Suomessa	4
Varhaiskasvatus	5
Mitä päiväkodissa tehdään?	6
Yhteistyö	8
Lapsi päiväkodissa	9
Perheen tutustuminen päiväkotiin	10
Pehmeä lasku	11
Päivä päiväkodissa	12
Lapsen sairastuminen	13
Päiväkotiin saapuminen	14
Päiväkodista lähteminen	15
Vaatteet	16
Varavaatteet	22
Ruokailu	26
LÄHTEET	31

Päiväkoti ja koulu Suomessa

10kk-6v

6v-7v

7v-12v

12v-15v

Päiväkoti

Esiopetus

Alakoulu

Yläkoulu

VARHAISKASVATUS

PERUSKOULU

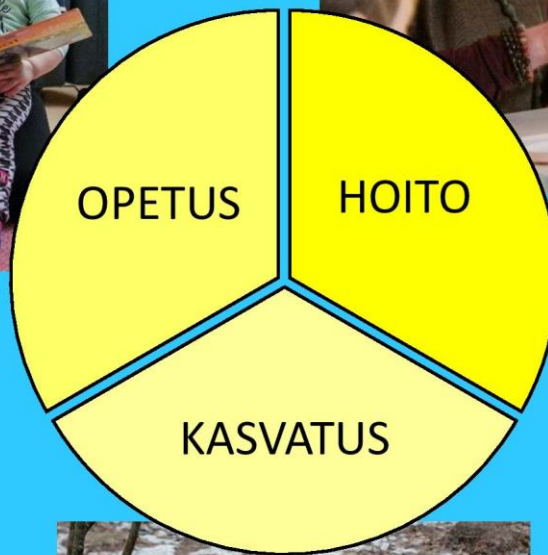
Lapsi osallistuu esiopetukseen ennen oppivelvollisuuden alkua.

Koulu alkaa sinä vuonna kun lapsi täyttää 7 vuotta.

Suomessa oppivelvollisuus on kaikilla lapsilla.

Oppivelvollisuus kestää 10 vuotta.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus koostuu opetuksen, kasvatuksen ja hoidon kokonaisuudesta.

Mitä päiväkodissa tehdään?

RYHMÄTOIMINTAA

MUSIIKKIA

KUVATAITEITA

DRAAMAA

LUETAAN SATUJA

LEIKITÄÄN

RAKENNETAAN

OPITAAN

OPETELLAAN ARJEN
TAITOJA

MEDIAKASVATUSTA

TUTKITAAN

RETKEILLÄÄN

ULKOILLAAN

LIIKUTAAN

Yhteistyö

Lapsi päiväkodissa

Huoltaja ja päiväkodin johtaja sopivat ajasta, jonka lapsi viettää päiväkodissa.

Vantaa
HOITOAJAKASOPIMUS
HOITOAJAKASOPIMUKSEN MUUTOS

Huoltajakäsittely on valittava toimittajaksi. Se sisältää alan, kun lapsen hoitajaksi on valittu muutos.

Aika: _____

Aika: _____

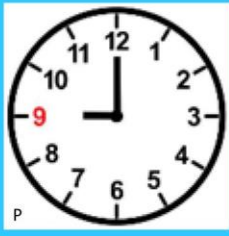
Valitse yksi päiväkodista:

- Mäkelänpää (0-5 vuorokautta)
- Mäkelänpää (6-10 vuorokautta)
- Mäkelänpää (11-15 vuorokautta)
- Mäkelänpää (16-20 vuorokautta)
- Mäkelänpää (21-25 vuorokautta)
- Mäkelänpää (26-30 vuorokautta)
- Mäkelänpää (31-35 vuorokautta)
- Mäkelänpää (36-40 vuorokautta)
- Mäkelänpää (41-45 vuorokautta)
- Mäkelänpää (46-50 vuorokautta)
- Mäkelänpää (51-55 vuorokautta)
- Mäkelänpää (56-60 vuorokautta)

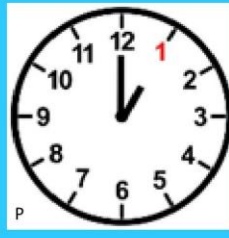
Kun otetaan käyttöön uusia hoitajia, vanhempien on otettava huomioon lapsen sopeutuminen uuteen hoitajaan ja hoitajaryhmään. Lapsen sopeutuminen uuteen hoitajaan ja hoitajaryhmään voi kestää jopa kolme viikkoa. Vanhempien on otettava huomioon lapsen sopeutuminen uuteen hoitajaan ja hoitajaryhmään.

Parent: _____
Daycare: _____

SAAPUMINEN

LÄHTEMINEN

Lapsen perustiedot

A form titled "Lapsen perustiedot" (Child's basic information) from the city of Vantaa. The form includes fields for personal information, contact details, and medical history. The header of the form reads "Vantaa" and "Lapsen perustiedot".

Perheen tutustuminen päiväkotiin

Päiväkotiin tutustutaan toisen huoltajan kanssa tai kaikki yhdessä.

Pehmeä lasku

1.viikko Päiväkotiin tutustumista pari tuntia huoltajan kanssa

MA	TI	KE	TO	PE	LA	SU
----	----	----	----	----	----	----

2.viikko Lapsi päiväkodissa osan päivää

MA	TI	KE	TO	PE	LA	SU
----	----	----	----	----	----	----

3.viikko Lapsi päiväkodissa sovitun ajan

MA	TI	KE	TO	PE	LA	SU
----	----	----	----	----	----	----

Päivä päiväkodissa

Noudatetaan sovittua aikaa.

LÄHTEMINEN

SAAPUMINEN

AAMUPALA

LEIKKI / ULKOILU

AAMUHETKI

VÄLIPALA

LEIKKI / ULKOILU

LEPOHETKI

LOUNAS

Lapsen sairastuminen

Jos lapsi on sairas, huoltaja ilmoittaa päiväkotiin sairastumisesta.

Lapsi jää kotiin sairastamaan huoltajan kanssa.

Kun lapsi on terve, hän voi palata päiväkotiin.

Päiväkotiin saapuminen

Aikuinen avaa ja sulkee portin.

Jokaisella lapsella on oma lokero.

Sisävaatteet ja tossut puetaan päälle.
Huoltaja auttaa lasta pesemään kädet, ennen kuin lapsi jää päiväkotiin.

TOSSUT

Päiväkodista lähteminen

Jää kuuntelemaan, miten lapsesi päivä on sujunut päiväkodissa.

Aikuinen avaa ja sulkee portin.

Ilmoita, jos joku muu aikuinen hakee lapsen päiväkodista tai jos lapsi pitää vapaapäivän.

Vaatteet

Pue lapsesi oikean kokoiisiin vaatteisiin.

SOPIVAN KOKOISET
VAATTEET

LIIAN ISOT
VAATTEET

LIIAN PIENET
VAATTEET

Lapsi tarvitsee
varavaatteita
päiväkotiin.

SISÄVAATTEET

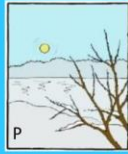
ULKOVAATTEET

Kirjoita lapsesi nimi
vaatteisiin.

TALVIVAATTEET

VILLA-ASU

TOPPAPUKU

TOPPAHOUSUT

TOPPATAKKI

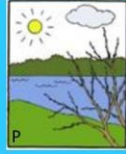
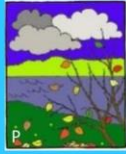

TALVIKENGÄT

SYKSY- / KEVÄTVAATTEET

SORMIKKAAT

PIPO

LAPASET

SYYS / KEVÄT

TAKKI

ULKOPUKU

KESÄVAATTEET

T-PAITA

MEKKO

HAME

KESÄHATTU

SHORTSIT

LIPPIS

SANDAALIT

LENKKARIT

Varavaatteet

PITKÄHIHAINEN PAITA

T-PAITA

COLLEGEPAITA

ALUSHOUSUT

NEULETAKKI / FLEECETAKKI

SADEVAATTEET

SADETAKKI

KURAHOUSUT

KURAHANSKAT

VILLASUKAT

KUMISAAPPAAT

JUMPPA-ASU

JUOMAPULLO

UNILELU / UNIRIEPU

LUISTIMET JA KYPÄRÄ

AURINKORASVA

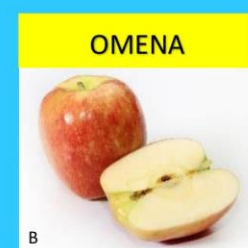

VAIPAT

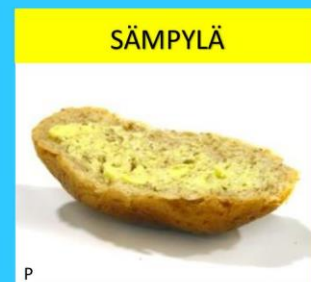
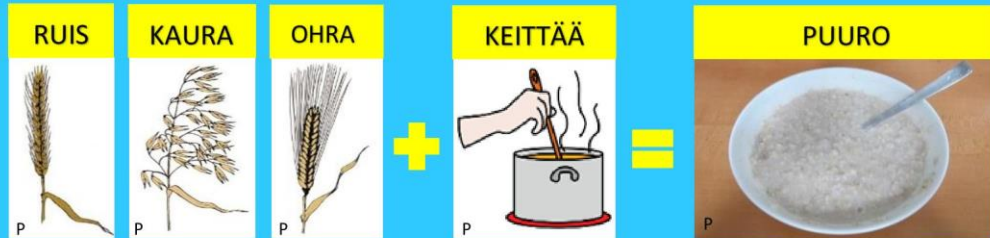

Ruokailu

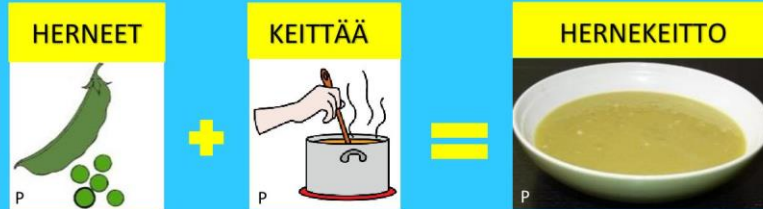
Kokonainen päiväkotipäivä sisältää kolme ateriaa:
aamupalan, lounaan ja välipalan.

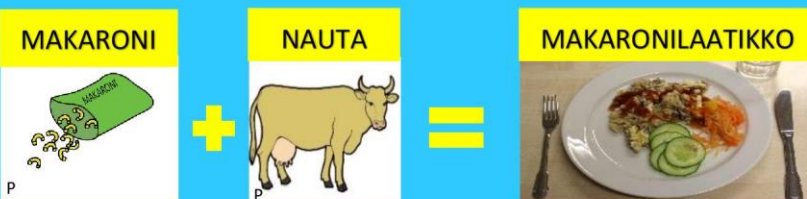
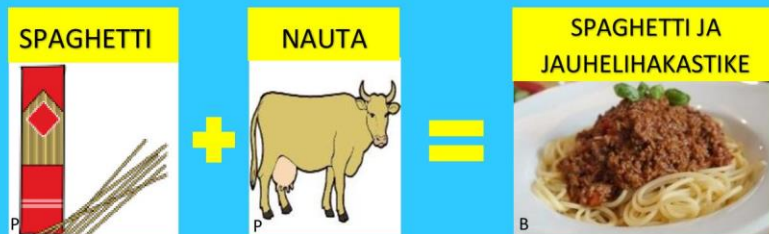
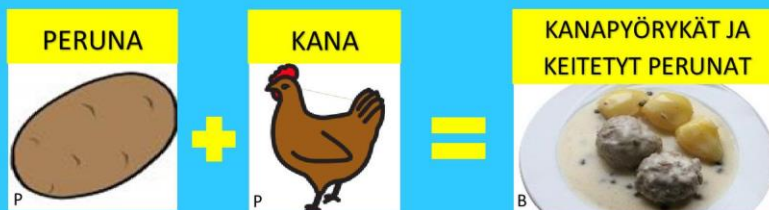
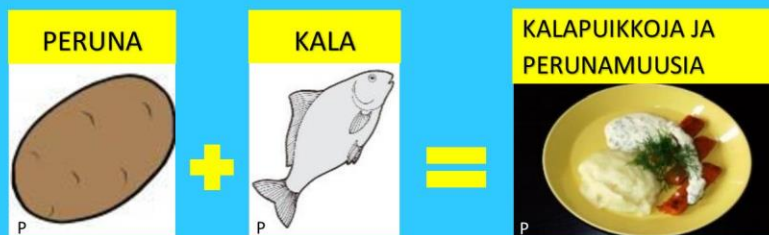

AAMUPALA

LOUNAS

VÄLIPALA

LÄHTEET

Kuvalähteet:

B-kirjaimella merkityt kuvat: Pixabay.

Hymiöt: Pixabay.

Merikkaamattomat kuvat: Itse ottamamme kuvat.

P-kirjaimella merkityt kuvat: Papunetin kuvapankki, papunet.net, Arja Ala-Korpi, Päivi Honkonen, Oscar Komi, Emma Kulo, Elina Kupari, Jukka Nortunen, Aino Ojala, Sergio Palao / Catedu, Paxtoncrafts Charitable Trust, Elina Vanninen ja Nella Virtanen. Kaikki kuvat muokattu.

V-kirjaimella merkityt kuvat: Vantaan varhaiskasvatus.

Kuvat tarkoitettu vain oppaan käyttöön.

Kirjalliset lähteet:

Opetushallitus. Viitattu 14.4.2017.

http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf

THL. Viitattu.14.4.2017. <https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/varhaiskasvatuspalvelut>

Vantaa.Viitattu.14.4.2017.

http://www.vantaa.fi/varhaiskasvatus_ja_koulutus/varhaiskasvatus/aloittaminen

Liite 2: Kuvien käyttöoikeus ja vastuuvapautus

Kuvien käyttöoikeus ja vastuuvapautus

Tikkurilan Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijat ovat tehneet opinnäytetyönä Vantaan kaupungin käyttöön varhaiskasvatuksen kuvallisen oppaan, jossa käytetään opiskelijoiden omia ottamia kuvia, papunetin kuvia, pixabayn kuvia sekä Vantaan kaupungin sivistystoimelta/varhaiskasvatukselta saatuja kuvia.

Opiskelijat eivät ole vastuussa Vantaan kaupungin sivistystoimelta/varhaiskasvatukselta saatujen kuvien julkaisuluvista ja käyttöoikeuksista. Yhteistyökumppani vastaa sivistystoimelta/varhaiskasvatuksesta saatujen kuvien käyttöoikeuksista ja -luvista.

Sopimuksemme mukaan opasta voidaan käyttää sähköisessä, tulostetussa ja painetussa muodossa. Oppaan kuvissa tulee näkyä kuvien lähdemerkinnät sekä oppaan lopussa tulee olla lähdeluettelo. Opasta voidaan käyttää julkisessa levityksessä, mutta kaupallinen käyttö on ehdottomasti kielletty.

Opiskelijoilla on oikeus käyttää omia ottamia kuvia jatkoprojekteissaan. Opiskelijat antavat Vantaan kaupungille oikeuden käyttää kuvia oppaassa sekä päiväkotien arjessa, kuitenkin muista käyttötarkoituksista tulee neuvotella opiskelijoiden kanssa. Opiskelijoiden ottamien kuvien muokkaaminen ilman opiskelijoiden lupaa on kielletty.

Paikka ja aika

Vantaa 1.12.2016

Outi Viuha

Opiskelija Outi Viuha

Netta Niittynen

Opiskelija Netta Niittynen

Nina Konttinen

Nina Konttinen
Vantaan kaupungin sivistystoimi/varhaiskasvatus

Liite 3: Palautekysely

Palautekysely

Vastaako oppaan kokonaisuus tarvetta?

Opasta on tehty yhteistyössä sen käytön tarpeen tuntevien toimijoiden kanssa, joka on varmistanut sen että se vastaa tarpeeseen.

Oppaan toimivuus ja käytettävyys?

Oppaan tuottamisessa on huomioitu käyttäjiltä tullut tarve, joka edistää sen toimivuutta ja käytettävyyttä.

Välittykö päiväkodin arki ymmärrettävällä tavalla?

Oppaan kuvitus on monipuolinen ja selkeä, lähtökohtaisesti se selventää päiväkodin arjen keskeisiä asioita. Oppaan pidempi aikainen käyttö kertoo tarkemmin ja laajemmin sen miten hyvin se tässä tavoitteessa onnistuu. Tämä edellyttää oppaan käytön arviointi niin asiakkaiden kuin sitä käyttävän henkilökunnan palautteen perusteella.

Onko kuvat selkeitä ja oikeaa informaatiota välittäviä?

Kyllä.

Onko opas ulkonäöllisesti miellyttävä?

On.

Jäikö oppaasta puuttumaan jotain?

Tällä hetkellä se vastaa hyvin olemassa olevaan tarpeeseen.

Miten koette yhteistyön toimineen?

Yhteistyö on sujunut hyvin aikataulullisista haasteista huolimatta. Opiskelijat ovat olleet sitoutuneita ja motivoituneita sekä hyödyntäneet yhteisessä keskustelussa esiinnousseita toiveita ja kommentteja oppaan tuottamisessa.

Muita ajatuksia?

Työ on tehty huolellisesti ja hyvällä asenteella. Kiitokset ja menestystä tuleviin uusiin haasteisiin opiskeluiden jälkeen.